ANT

Haftalık Dergi • 21 Şubat 1967 • Sayı: 8 • 125 Kuruş

YAŞAR KEMAL

fakir evleri

zengin mezarları

At yarışlarında dönen dolaplar

Demirel'in Gizli Niyetleri

HAFTANIN NOTLARI

Maliye Bakanı Cihat Bilgehan'ın geçen hafta Meclis'te açıkladığı 1967 bütçesi AP iktidarının iflâs belgesi olmuştur

13 şubat

Bir tâviz daha...

Millet Meclisi Maliye Komisyonu, servet beyannamelerinin kaldırılmasını kabul etti. Böylece, AP, 27 Mayıs'ın getirdiklerinden birini daha yok etti. Servet beyannamelerinin vergi kaçakçılığını önlemekte etkili bir unsur olduğu deneylerle ortadadır. İlk uygulama yılında genel olarak millî gelirde bir azalma olduğu halde, vergi gelirlerinde bir artış kaydedilmişti. Bunun tek nedeni, önceki yıllarda yapılan hesapsız kitapsız vergi kaçakçılığının, servet beyannameleriyle kontrol altına alınmış olmasıydı. O gün bugündür servet beyannamelerinin kaldırılması için mücadele eden ekonomik iktidar, AP siyasi ikidarı ile muradına ermek üzeredir. Artacak vergi kaçakçılığı dolayısıyla devlet gelirleri azalınca gerekli geliri sağlamak için AP'nin başvuracağı usul ise bellidir: Zam...

Kim kimden yana?

Millet Meclisi'nde Deniz İş Kanunu Tasarısı görüşülürken TİP Milletvekili Kemal Nebioğlu, haftalık çalışma süresinin 48 saatten 40 saate indirilmesini istedi. Ayrıca TİP'liler çeşitli önergeler vererek işçiler lehinde değişiklikler yapılması isteğinde bulundular. Bu yüzden TİP'liler ile AP'liler arasında sert çatışmalar oldu. Bu mücadelede CHP'liler hiç konuşmadılar. Neticede TİP'in işçi lehine istediği değişikler teker teker reddedildi. Böylece, Millet Meclisi'nde hangi partinin işçiden yana olduğu, bir kere daha anlaşıldı.

14 şubat

Yolsuzluk!

İthali yasak olmasına rağmen bir yıl içinde 450 Ton «Asetik Asit» uydurma bir kimyevi madde ismi altında gümrükten geçiren ve Türkiye'nin 200 Bin Dolar'lık döviz kaybına sebep oldukları tesbit edilen ithalâtçı Hayım Alhadef, I. Besalet Barım ve Sebatay Kohen'in yargılanmasına 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı. Adapazarı'nda asetik asit imal eden bir millî fabrika bulunduğu halde, sanıklar, «fotofiks-A» adı altında Avrupa'dan Türkiye'ye kaçak asetik asit sokarak hem millî sanayiin baltalanmasına, hem de Türkiye'nin milyonlarca dolar döviz kaybına sebep olmuş bulunmaktadırlar. Millî çıkarlarımızı hiçe sayan ithalâtçıların bu dalaveresi karşısında 1. Ağır Ceza Mahkemesi Hakimi «Sizde hiç memleket sevgisi yok mu?» diye bağırmaktan kendini alamadı.

CIA faaliyette

Amerikan üniversiteleri örgütlerinin en büyüğü olan Millî Amerikan Talebe Birliği'ne, Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilâtı (CIA) tarafından para verildiği ve birliğin yönetiminin ele geçirildiği Newyork Times Gazetesi tarafından açıklandı. Birlik Başkanı Groves'in bildirdiğine göre, CIA bu paralarla Amerikan öğrencilerini uluslararası toplantılara yollayarak casus olarak kullanmış, yabancı öğrencilere soğuk harbe katılmaları ve Amerikan çıkarlarına hizmet etmeleri için baskıda bulunmuştur.

15 şubat

Akıl hocası!

Amerika hesabına çalışan Propeller Klübü'nde Türk işadamlarına hitaben konuşan Amerikan Büyükelçisi Parker Hart, Türkiye'nin kalkınmasını «batı dünyasının şimdiye kadar şahit olduğu en dikkate değer kalkınma gayreti» olarak niteleyerek «Türkiye'nin OECD Konsorsiyumu ve diğer teşekküllerden geniş miktarda yardım alması, diğer ülkelerin Türkiye'nin geleceğine olan inancını belirtmektedir. Türk ekonomisinin gelişmesi, başka ülkelerin kalkınmasına yardım eden siyasetin uygulanmasına devam edilmesine bağlıdır. Bu siyasete kendi kendine yardım, sosyal adalet, daha serbest uluslararası ticaret dahildir. Türkiye doğru yoldadır.» dedi. Türkiye'nin Amerikan politikası ile bağımlı olduğunu söyleyenlere «Komünist!» diye saldıran kapitalistler ve parlamentodaki temsilcileri, bir yabancı büyükelçinin Türkiye'nin içişleri üzerinde akıl hocalığı yapmasına karşı ne diyeceklerdir.

PARKER HART (Haddini bilsin)

Cadı kazanı

Türkiye'nin devrimci yazarlarına, düşünürlerine, öğretmenlerine karşı girişilen iftira kampanyasına bu defa da idare adamları hedef olmağa başladı. Kars İli'nin Digor Kaymakamı Nurhan Ceyhan, komünizm propagandası yaptığı ve Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural'a hakaret ettiği iddiasıyla adliyeye verildi. Komünistliğin ne olduğunu bilmeyen, DP zamanında da ona buna çamur atan bir müfteri, Kaymakam Ceyhan'ın, Kars'ta bir lokantada içki içerken komünizm propagandası yaptığını iddia ettiği için hem adlî hem de idarî yönden soruşturma açıldı.

Kimin davetiyesi?

Geçen hafta, İsviçre'den bir uçak bileti ve davetiye aldığını bildirdiğimiz Petrol İş Sendikası Başkanı Ziya Hepbir, dergimize telefon ederek bu biletin ve davetiyenin Uluslararası Petrol İşçileri Sendikası tarafından başkanvekilleri toplantısı için gönderildiğini bildirdi. Açıklamasını duyururuz.

16 şubat

Hangi dernek?

Öğretmenlere yapılan baskılar, öğretmenler arasındaki baksız nakil ve tayinler ile hatalı eğitim politikası, Tabii Senatör Ahmet Yıldız ile altı arkadaşı tarafından bir genel görüşme önergesiyle Cumhuriyet Senatosu'na getirildi. Önerge sahibi Yıldız, «Öğretmenler, çeşitli dernekler tarafından bölünmektedir. Bir dernek bakanlık içinde oturup nakil ve tayinlere karışmaktadır». dedi. AP Sözcüsü Fethi Tevetoğlu ise, nakil ve tayinlerin çok küçük ve suçlu öğretmen kitlesini kapsadığını ileri sürerek «öğretmenlerin komünizm, dinsizlik propagandası yaptıklarını, cinsi münasebetlerle ilgili ahlâk dışı kitaplar sattıklarını iddia etti. Neticede, öğretmenler konusunda genel görüşme açılması, AP'lilerin de lehte oy kullanmasıyla kabul edildi. Önümüzdeki salı günü başlayacak olan genel görüşmede, muhalefet sözcüleri öğretmenler üzerindeki baskıları birer birer ortaya koyacak ve bütün bu oyunların altında hangi derneğin parmağı bulunduğunu açıklayacaklardır.

Hukukçular var!

Atatürk'ün Bursa Nutku davasında savcı Kırkyaşaroğlunun temyiz için yazdığı dilekçe, İzmir'li hukukçular arasında büyük tepki yarattı. İzmir'li 25 avukat savcı hakkında dava açmak için Yönetim Kurulu üyelerinden vekâlet istediler. Atatürk'e karşı çıkan bir hukuk adamının, meslekdaşları tarafından dava edilmesi, bütün aydınlara örnek olacak bir harekettir.

Demokrasi vitrini

Batı demokrasisinin doğudaki vitrini olarak kabul edilen Hindistan'da genel seçim devam ediyor. Kesin sonucu gelecek hafta alınacak olan seçimler, 240 Milyon nüfuslu Hindistan'da demokrasinin âkıbetini tayin edecektir. Nehru'nun kuvvetli şahsiyetiyle ayakta durabilen Hint demokrasisinin, Bayan Gandi'nin aynı gücü gösterememesi yüzünden oy dağılması sebebiyle bir çıkmaza sürüklenmesinden ve yerini diktatörlüğe bırakmasından endişe ediliyor. Ekonomik durumun devalüasyona sebep olacak kadar bozulmuş olması da, bu ihtimali kuvvetlendiriyor.

Dünyaca tanınmış Türk yazarı Orhan Kemal ile arkadaşları geçtiğimiz hafta, komünizm propagandası yaptıkları iddiasıyla Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandılar. Resimde, adliyeye verildikten sonra bir süre tutuklu kalmış olan Orhan Kemal tahliyesi sırasında görülüyor.

17 şubat

İşte ceza!

Millet Meclisi'nde Dışişleri Bakanlığı Bütçesi üzerinde konuşan TİP Sözcüsü Behice Boran Türkiye'deki Amerikan üslerinin varlığının anayasaya aykırı olduğunu belirterek "AP'liler burada hep bize karşı bazı kanun maddelerini okuyorlar. Ben de onlara, T.C.K.'nun 125. maddesini okuyacağım: Türkiye topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı hâkimiyetine yahut yabancı devlet idaresine vermekten sorumlu olanlar ölüm cezasına çarptırılırlar..." dedi. Boran bu maddeyi okurken AP'liler oturdukları yerden "Ohh!.." diye bağırdılar. Çağlayangil ise, Türkiye'deki atom başlıklı silâhların kullanılmasının münhasıran Amerikalılara ait olmadığını söyleyerek "Bize lâyık gördükleri cezaya müstahak değiliz" dedi.

Beraat etti

Nazım Hikmet'in "Saat 21-22 Şiirleri"ni yayınlayarak komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla yargılanan De Yayınevi sahibi arkadaşımız Memet Fuat 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde oybirliğiyle beraat ettirilmiştir. Böylece bir iftira daha adalet önünde iflas etmiştir.

18 şubat

Sen de mi?

TİP'in kapatılması yolundaki kampanyaya, MP de katıldı ve parti sözcüsü Necati Güven Millet Meclisi'nde TİP'in kapatılmasını istedi. DP zamanında başından kapatılma olayı geçmiş bir partinin "parti kapatma" kampanyasına katılması siyasi çevrelerde hayretle karşılandı. Meclis'te bütçe görüşmeleri tamamen bir TİP - AP mücadelesi halinde geçiyor. TİP'in tenkidlerine, AP sözcüleri devamlı şekilde kapatma tehditleriyle ve asılsız iftiralarla cevap veriyorlar. CHP'liler ve diğer partililer AP'nin saldırıları karşısında TİP'i yalnız bırakıyorlar. Buna karşılık, kuruluş yıldönümü dolayısıyla Cumhurbaşkanı Sunay TİP Lider'i Aybar'a mesaj göndererek "millet ve memlekete hizmet yolunda başarılar" diledi.

Kaynak nerede?

Moskova Radyosu bir açıklama yaparak, komünist yazarlara Moskova'dan talimat verildiği yolundaki Anadolu Ajansı haberini yalanladı. A. A., verdiği haberin mevsuk olduğunu bildirdi ise de, kaynağın ne olduğunu açıklayamadı.

19 şubat

CIA... CIA...

Öğrenci kuruluşlarına sızdığı tesbit edilen CIA'nın, ayrıca işçi sendikalarına da el attığı, Birleşik Otomobil Sanayii İşçileri Sendikası Başkanı Reuther tarafından açıklandı. Bilindiği gibi, Reuther bir süre önce, işçi sınıfının çıkarlarına aykırı davrandığı gerekçesiyle AFL - CIO'ya da cephe almış bulunuyordu. CIA, ayrıca Amerika'daki gazeteci teşekküllerine de sızmış bulunuyor.

Adalete verildi

Arkadaşımız Yaşar Kemal, bir süre önce, "Yer Demir Gök Bakır" adlı eserinin temsili dolayısıyla kendisi hakkında iftira ve isnad dolu yayın yapan Bugün ve Bâbıâlide Sabah Gazeteleri hakkında ceza dâvası açtı. Müfteriler, asılsız suçlamalarının hesabını hâkim önünde verecekler.

Sürüldü

Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın yeni genel başkanı Feyzullah Ertuğrul da, Ankara'da müfettişlik görevinden alınarak Elazığ'ın Karagedik Köyü'ne sürüldü. Olay, öğretmenlere karşı baskının sürdürüleceğini gösteriyor.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

BU, YANLIŞ HESAPTIR!

GEÇTİĞİMİZ hafta başlayan bütçe müzakereleri, iktidarın ekonomik başarısızlıklarını örtbas edebilmek için giriştiği "komünizm düşmanlığı" kampanyasıyla öyle bir safhaya girmiştir ki, arkadaşımız Çetin Altan TİP adına yaptığı konuşmada "Hep biz tenkid ediliyoruz. Sanki iktidarda olan AP değil de TİP'tir" demek zorunda kalmıştır. Sanki, bütçenin bütün yükünü fakir fıkaranın sırtına yıkan, anayasanın tanıdığı hak ve özgürlükleri hiçe sayan, anayasa müesseselerine sırt çeviren, Devlet Planlama Teşkilâtı'nı Demirel'in muhasebe bürosu haline getiren, Türkiye'nin yeraltı ve yerüstü kaynaklarını yabancı çıkarlarına peşkeş çeken, "muktedir"lerin demokrasiye karşı savurduğu tehditlere sahip çıkan, başkentin ortasında gazeteci kaçıranları himaye eden, zam üstüne zam yaparak Türkiye'yi yaşanamaz hale getiren AP değil de TİP'tir. Başta Demirel olmak üzere, bütün AP sözcüleri, bütçe görüşmeleri boyunca TİP'i hedef tahtası haline getirmiş, anayasanın "a"sından haberi olmayan iki milletvekilinin ağzından da Türkiye'nin tek sosyalist partisinin kapatılması için fetva almışlardır.

TİP'in kapatılması isteğinde düğümlenen terör teşebbüsleri karşısındaki tutumlarıyla bütün siyasi partiler ve demokratik kuvvetler tarih önünde büyük bir sınavdan geçeceklerdir. Anayasa çerçevesi içinde altı yıldan beri siyasi faaliyette bulunan ve o anayasaya hemen her siyasi partiden daha fazla sahip çıkan TİP'i anayasa dışına düşmekle suçlamağa imkân yoktur. Kaldı ki, böyle bir şüphe mevcut olsa dahi, bu konuda hüküm vermek anayasa düşmanı AP partizanlarına değil, Anayasa Mahkemesi'ne düşmektedir. Anayasa Mahkemesi ise, kuruluşundan beri TİP'i meşru bir parti olarak kabul etmiş, bu parti tarafından açılan dâvaları karara bağlamıştır. Ve yine bu parti Türkiye'de defalarca seçime katılarak vatandaştan oy almış, Millet Meclisi'nde Türk Milleti'ni temsil etmekle görevlendirilmiştir. Böyle bir partinin kapatılmasından söz etmek, anayasayı hiçe saymanın da ötesine Türk Milleti'nin iradesine saygısızlıktır. Anayasaya ve millî iradeye saygısızlık yolu bir kez açıldı mı, ilahlar daha başka kurbanlar da isteyeceklerdir. Vurgun ve soygun düzenine karşı çıkmağa kalkışan her kurum, her kişi, ergeç "muktedir"lerin kahredici darbesini yiyecektir.

NE var ki, Meclis'te temsil edilen partiler, Demirel - Tural ikilisinin tezgâhladığı bu oyun karşısında gereken uyanıklığı ve tepkiyi göstermemişlerdir. Her ne kadar genel bütçe tenkidlerinde Dinçer kanunlarına karşı hemen her partiden itirazlar yükselmişse de, TİP'in kaptılması meselesi ortaya atıldıktan sonra muhalefet sıraları büyük bir sessizliğe gömülmüştür. Hattâ, dış politika tenkidi TİP ile aynı paralelde olan bir milletvekili MP'den ayrılmak zorunda bırakılmış, bir diğer MP milletvekili de TİP'in kapatılması talebine katılmıştır. CKMP ile YTP esasen "komünizm düşmanlığı" ticaretinde AP ile yarış halindedir. Ana muhalefet partisi CHP'den yükselen tek sağlam ses ise, İnönü'nün genel bütçe tenkidi olmuştur. Ama hemen arkasından bir Feyzioğlu kürsüye fırlayarak AP'ye göz kırpmış, ortanın solu milletvekilleri ise, solun tamamen kendilerine kalacağı hesabına oynayarak TİP'i kapatma tehditleri karşısında susmuşlardır. Gelgelelim, bu hesap yanlış hesaptır. Bir kasaba doktorunun çarpık mantığıyla hazırladığı oyuna, Anayasa Mahkemesi muhakak ki âlet olmayacaktır. Ancak, bu oyunun sahneye konulmasına seyirci kalanlar ve hele sol görünüp sağcı komplolara göz yumanlar, yaşadıkları sürece, en büyük ihanetin yüzkızartıcı damgasını alınlarında taşıyacaklardır.

Demirel'in karanlık hesapları...

■ *AP, önce TİP'i bertaraf etmeğe, daha sonra bütün muhalefeti susturmağa hazırlanıyor.*

İnönü Millet Meclisi'ni uyarıyor...

1967 bütçesinin görüşülmesi, AP iktidarının niyetlerinin dökümüne fırsat vermiştir. Şekere, gaza, tuza, tekel maddelerine, demire, çimentoya yapılan zamların açtığı yara, *"komünizm düşmanlığı"* yaratılarak geçiştirilmek istenmektedir. Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu, bunun için getirilmektedir.

Ne var ki, *"Dinçer kanunları"* diyebileceğimiz bu terör kanunlarına, Millet Meclisi'nde TİP ve CHP'den sonra diğer muhalefet partileri de karşı çıkmışlardır. O kadar ki, Maliye Bakanı Bilgehan bu konuda yaptıkları tenkidlerden dolayı MP'yi TİP ile aynı paralelde gösterecek kadar ileri gitmiştir.

AP'nin artık bütün hesaplarını "*komünizm düşmanlığı*" üzerine yaptığı anlaşılmaktadır. Nitekim bütçe görüşmelerinde TİP'in tenkitlerini cevaplayan Bilgehan Sadun Aren'in konuşması için *"Marx ve Engels'in ruhu konuştu"* demiş, Aydın Yalçın ise TİP'liler için *"komünistler"* kelimesini kullanmıştır. İki AP'li milletvekili de, açıkça TİP'in kapatılmasını istemişlerdir.

Kâğıtlar açılmış, oyunun inceliği ortaya konmuş ve taraflarca anlaşılmıştır. AP bugün için hâlâ dönüşü olan, fakat bir kaç adım attıktan sonra dönüşü olmayan bir yolculuğa çıkmak üzeredir. AP, 1967'nin başlarında, DP'nin 1957 düzlemine gelmiştir. DP de *"Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu"*nu bugünküne benzeyen şartlar altında getirmiştir.

Demirel ile Menderes arasında bir kıyaslama yapanlar, Demirel'in bir Menderes olamayacağını, kolay geldiği için kolay gidebileceğini söylemektedirler. Hattâ, Demirel'i işbaşına getirmekte etkili olan yüksek tirajlı gazetenin bir kaç haftalık aleyhte yayınının Demirel'i yerinden edeceği ileri sürülmektedir. Bu da bir görüştür, fakat çok isabetli değildir. Demirel, eline geçirdiği iktidar imkânlarını kolay kolay bırakacağa benzememektedir. Çünkü görünüş odur ki, AP Demirel'siz, Demirel de AP'siz edemeyecek bir duruma girmektedir.

Bu gibi durumlarda, lideri uzaklaştırmak için partiyi de işbaşından uzaklaştırmak zorunluluğu ile karşılaşılacaktır. İnönü'nün *"güç bir geçitteyiz"* teşhisi koymaktan maksadı da bu olsa gerektir.

■ *Demirel "Komünizmi ezmek" bahanesiyle terör devri açıyor*

Demirel, perde gerisindeki niyetlerini gerçekleştirmek için ortamın uygun olduğunu hesaplarken, CHP içindeki genel merkez - parti meclisi grubu anlaşmazlığını, Tural emirnamesini, TİP'e komünistlik bulaştırabileceğini düşünmüştür. CHP iç restorasyon ile uğraşırken, TİP ise komünist olmadığını ispatlamak isterken, Demirel Tural'ın emirnamesinden yararlanarak hedefine doğru yürüyecektir.

Mesele bu hesaba dayandırıldığı içindir ki, Aydın Yalçın komünizm tehlikesine karşı *"milli cephe"* kurulmasını teklif etmiş, diğer partileri de AP'nin yanına çağırmıştır.

Demirel parti sözcülerine cevap verirken anayasayı kendisine göre zorlamakta, anayasanın sosyalizme ve komünizme karşı olduğunu kabul ettirmeğe çalışmakta, TİP'i yasak bölgeye sokmak istemektedir. Onu bir kez yasak bölgeye soktu mu, onun üstünden aşarak bütün sol fikirleri anayasa dışı imiş gibi göstermenin mümkün olacağını sanmaktadır.

Demirel ve misyonunun niyeti anlaşılmıştır. Kendine karşı olan güçleri *"sosyalizm maskesi altında komünizm"* diye ezecektir. Merkezi planlamadan mı söz ediyorsunuz, aşırı kazançlardan mı söz ediyorsunuz, kâr müessesesine mi karşısınız, sosyalizm maskesi altında komünizm yapıyorsunuz.

Demirel ve misyonu, kendi görüşlerini *"kapitalist metodla özgürlük içinde kalkınma"* diye nitelendirmiştir. Bunun karşısındaki görüşlere tahammül etmek niyetinde değildirler. Kendilerinden ayrı düşünenleri ezmek için de parlamentoda CHP'deki bölünmeden yararlanacaklardır. Getirecekleri terör kanunlarını CHP içindeki Feyzioğlu sekizlerinin de desteği ile çıkaracakları umudundadırlar. Bütçe görüşmelerinin seyri, Sekizler'in Demirel'e yardımcı olacağını göstermektedir. Kürsüden Aydın Yalçın'ın Feyzioğlu'na, Feyzioğlu'nun da Aydın Yalçın'a düzdükleri *"değerli devlet adamı"* övgüleri de bunu ispatlamaktadır.

CHP'deki *"Ortanın Solu"* ekibi de TİP'in kendi önlerine geçmesini kıskanmaktadır. TİP sözcülerinin memleket sorunlarını ve gerçekleri dile getiren konuşmalarını Ulus'ta kısa kesmelerinin nedeni budur. Demirel bu tabloyu görmekte ve bundan yararlanmağa çalışmaktadır.

Demirel, Menderes'in *"Osman Bölükbaşı"* demesini tekrarlamayı da göze almıştır. Nitekim bu planı Kemal Bağcıoğlu'nun ağzı ile açıklatmıştır. Bağcıoğlu, Aybar, Boran ve Altan üçlüsü partiden uzaklaştırılmadıkça TİP'in yaşama hakkı olamayacağını söylemiştir. Daha sonra Mevlut Yılmaz da, TİP'in kapatılması kampanyasına katılmıştır. Hesaba göre, bu üçlü partiden atılırsa, güdümlü bir sosyalizme yaşama hakkı tanınacak, aksi halde sosyalizm ezilecektir. Demirel'e göre, *"bu meselenin münakaşası da uzun sürmemelidir."*

Demirel ve misyonunun, anayasaya, anayasanın sosyalizme

KİM, NE?

Refik Erduran

JANDARMAYA yazılacakken yanlışlıkla Bâbıâli esnafı arasına karışmış birtakım açıkgözler, yerli tip McCarthy zorbalığına özenerek ikide birde insanın üstüne varırlar:

— Söyle bakalım sen nesin? Marksist mi, sosyalist mi, komünist mi, anarşist mi, nesin?

İyi niyetli vatandaşlardan birçoğu da, çevrilmekte olan dolaba katılmayı akıllarına bile getirmeden, o isteği desteklerler:

— Canım, insan neyin nesi olduğunu açıkça söylemeli...

Açıksözlülük elbette iyi şeydir. Gerçeklerin açık olduğu, sözlerin de kuyruklarına kendi anlamlarından başka tenekelerin bağlanmadığı normal ortamlarda.

Bâzı kelimeleri halkın gözünde öcüleştirmek, sonra hasımları o kelimelere doğru sürüp sıkıştırmak ise pek eski bir Bâbıâli numarasıdır.

Aslında, o dalavere artık etkili değil eskisi kadar. Zira söz konusu kelimelerden çoğu öcü olmaktan çıktı; geri kalanlar da çıkma yolunda. Bugün o biçim sorulara kolayca verilebilecek bir cevap var:

— Sosyalistim.

Ama, kendi hesabıma, ben o cevabı da vermem.

İki sebeple vermem.

Birincisi, sosyalist sözü yeteri kadar belirtici ve bağlayıcı değil. Bugün dünyada kendine sosyalist diyen o kadar çok oportunist var ki, günün birinde bazı yurtdaşlarımın konuyu karıştırıp beni onlarla aynı safta sanmasından çekinirim.

İkincisi, insanların sorularla üstlerine varıldığı zaman cevap vermelerine prensip bakımından karşıyım. Zorbanın biri sokakta yakama sarılıp adımı sorsa, onu bile söylemem. Çünkü o durumda adımı söylemek, zorbanın zorbalık etme hakkını onaylamak anlamını taşır.

Onun yapıldığı yerlerde ise bütün adlar soysuzlaşır, özgürlük'ler çamura düşer.

Bugün Türkiye'de gözle görünüp elle tutulan dertlerin çözüm yollarını mantık ve bilgi çerçevesinde tartışacak yerde kelime oyunlarıyla üste çıkmağa çalışmakta olanlar, ülkemizi öyle bir kadere lâyık sayanlardır.

Tanıdığım ve tanımadığım bütün dostlarımdan rica ederim:

McCarthy'ci kelime canbazları «Nesiniz?» diye üstlerine geldikleri zaman sakın onlarla «ciddi» tartışmalara girmeğe kalkmasınlar.

Öylelerine verilebilecek bir tek cevap vardır:

— Biz insanız. Siz nesiniz?

tanıdığı özgürlüklere tahammülü kalmamıştır. En çok çekindiği ve yıldığı konular, sosyalistçe tenkidlerdir. Önce memlekette bu tenkitleri susturmak kararındadır. Ardından, CHP'deki "ortanın solu"nu, zinde kuvvetlerden gelen baskıyı, "eski demokratlardan gelen istekleri" durduracaktır. Bunları yaparken de hep "komünizmi eziyorum" diyecektir.

Bunları şimdiden görenler, Türkiye'nin üstüne bir karanlığın çökmekte olduğunu biliyorlar. Havalar böyle çok kararmış, sonra bir açıklığa kavuşulmuştur. Gene kararmağa başlamıştır. Fakat ne kadar kararırsa kararsın, anayasa cephesi bu defa eski devirlere göre çok daha kuvvetlidir ve açıklığı bir an önce hâkim kılacaktır.

MİLLÎ EMNİYET

ANT'ta yayınlanan belgelerin çalınması üzerine Çetin Altan meseleyi Millet Meclisi'ne getirdi

Demirel, son günlerde iç politikada giriştiği «sosyalizm maskesi altında komünizm» mücadelesinde millî emniyeti kullanmağa başlamıştır. Meclis kürsüsünde bu konuda konuşan Çetin Altan'ın olaylara ve delillere dayanan tenkitlerine doyurucu da bulunuyordu. Belgelerin fotokopilerinin var olabileceğini düşünemeyen bazı kişiler, Altan'ın bulunmadığı bir sırada evine girerek bu belgeleri aşırmışlardı. Çetin Altan Meclis kürsüsünde bu olayı da açıklayarak millî emniyetin bu gibi

ÇETİN ALTAN
— Kimin emniyeti —

cevaplar verememiş, sadece «Türkiye'nin emniyetini sağlamak için çalışanlardan, Türkiye'nin emniyetine uymayanlar daima şikâyet ederler» demekle yetinmiştir.

Oysa, bir süre önce dergimizde «Bu bir ajandır» başlığı altında Ahmet Muşlu'nun ajanlığını belirten belgeler yayınlanmıştı. Bu belgeler Çetin Altan'a işlerde kullanılmasının doğru olmadığını söylemişti.

Demirel, konuşurken, bu sözlerin mahiyetini bilmezlikten gelmiş, «laylar»'an ha ersizmiş gibi davranmıştır. Demirel'in denenmiş ve deneyenlerin hiçbir zaman işine yaramamış bu yolda devam edeceği anlaşılmaktadır.

Millî emniyetin içinde «siyasi iktidarların oyuncağı olmuş elemanların», bu anlaşıldığı zaman nasıl perişan bir duruma düştüklerinin en açık örneği «Yassıada duruşmaları»nda görülmüştür. Bunlar yargıç karşısına çıktıkları zaman hem bocalamışla, hem ne diyeceklerini şaşırmışlardır. Bugün millî emniyet içinde «Demirel'in kişisel politikasına âlet olanlar»ın da gelecekteki durumları aynı olacaktır.

İhtilâl'den sivil idareye geçildikten sonra İnönü kabinesinde millî emniyete Feyzioğlu bakmıştır. Ürgüplü zamanında Başbakan bu teşkilâtı yönetmiştir. Yalnız bazı raporların bir örneği de, yardımcısı Demirel'e verilmiştir. Demirel iktidara geldikten sonra bir süre yardımcısı [illegible] munda olan [illegible] teşkilâtı yönetmiş, bazı yeni ve yakın tayinler yapmıştır.

Şimdi Millî Emniyet hizmetleri tamamen Demirel'in elindedir. Öyle anlaşılıyor ki, Demirel girişeceği kanunî terör döneminde bu teşkilâttaki bazı elemanları kişisel politikasına kullanacaktır.

Çetin Altan'ın Başbakanlık bütçesi dolayısıyla açıklamak istediği konulara Demirel'in hiç cevap vermemesi, bu konudaki «gizli niyet»lerini açığa vurmamak endişesinden gelmektedir.

Utanma Olmayınca

Çetin Altan

A.P. iktidarı gitgide bir azgınlık devrine doğru girmektedir. Bütün arzusu gerçek muhalefetin temsilcisi olan sol kanadı susturmak ve demokrasiyi bir göstermelik olarak kütle partisi adı altındaki burjuva partileriyle sürdürmek istemektedir.

Bütçe tartışmaları sırasında iktidar sözcüleri hep bu açıdan konuşmuşlardır.

Ve bunların demagoji şampiyonluğunu da Aydın Yalçın yapmıştır.

Aydın Yalçın'a göre sömürü sözü bir komünist sözüdür. Türkiye'deki millî gelir bölüşümündeki adaletsizlikten söz açmak bir komünist uydurmasıdır. Dönüşüm içindeki ülkelerde sol kanadın bulunması komünist darbesine yarar. Sol kanat özgürlük ve demokrasi düşmanıdır. Onun için sol kanat olmamalıdır...

Oysa aynı Aydın Yalçın 26 Ağustos 1960 tarihinde Öncü gazetesinde «Yol kavşağında bir öncü» başlığıyla şu satırları yazıyordu:

«Hürriyet nizamına inanmış insanlar olarak fikirden korkmamak, fikirleri damgalamamak, bilgiçlik ve aşırı iddialarla başkalarının fikir ve kanaatlerine hürmetsizlik etmemek kararındayız. Demokratik düzenin çokluk ve çeşitlilik içinde birlik olduğuna, hürriyet içinde düzen ve ahengin rasyonel tartışma ve ikna usulleriyle temin edilebileceğine inanmaktayız.»

Yine aynı Aydın Yalçın 31 Ağustos 1960'da Öncü gazetesinde şu satırlara imzasını atıyordu:

«Türk politikasının en büyük eksiğini doktrin ve ideolojiye dayanan partilerin mevcud olmamasında görüyoruz.»

Bugün Aydın Yalçın 1960'da yazdıklarının tam tersini söylemektedir Meclis kürsüsünde.

Neden?

Çünkü Aydın Yalçın artık Türkiye'nin kalkınmasını Türkiye açısından görmemekte, Amerikalı kayınbiraderinin açısından görmektedir.

Adının önüne prof. sıfatı da eklenmiş genç bir insanda böylesi bir dönekliğin en hafif ifadesi bir karakter zaafı olarak nitelenebilir. En ağır ifadesi ise ihanete kadar uzayacak bir ithamdır.

Bu memleketin en büyük felâketi bu çeşit fikir dönekleri olmuştur.

1960 da kalk, Türk demokrasisinin en büyük eksiği ideoloji partilerinin olmayışıdır, diye yaz. 1967'de kürsüye çık, Amerikalılar özel sohbetlerde yanak makası alacak diye ideoloji ve doktrin partilerinin en büyük tehlike olduğunu söyle...

Utanma diye bir kelime vardır ama bunu Aydın Yalçın'ın anlayacağı dile çevirmek zordur. Çünkü onun anlayacağı dilde bu kelimenin karşılığı yoktur.

Ve sırf bu sebepten A.P.'nin gerçek sözcülüğüne yükselmiştir.

Demirel bir yerde mazur görülebilir. Alt tarafı bir müteahhittir o. Sükan da mazur görülür. Başına beklemediği bir kuş konmuş, ne oldum şaşkını bir ilçe politikacısıdır kendisi...

Hepsi hepsi mazur görülür onların... Geldikleri yerler, yaşantıları, ihtirasları ve kültür seviyeleri malûmdur.

Ama bir Aydın Yalçın mazur görülemez. Dün yazdığının bugün tersini kasden, bir siyasi ahlâk yoksulluğu olduğunu bile bile söylemekte, kasden bu demagojileri yapmakta, ve bundan yabancı parsası beklemektedir.

Aydın Yalçın ve aynı döneklik içinde olanlar bugünkü demokrasi ihanetinin en affedilemiyecek tipleridir...

Ve zaten onları kimse de affedemiyecektir. Adları kara bir lanetle anılacak ve gelecek kuşaklara kendileri daima bir siyasi şeamet örneği olarak sunulacaktır.

VİETNAM

Aybar Mart'ta Vietnam'a gidecek

Ünlü İngiliz filozofu Lord Russell tarafından kurulan Vietnam Savaş Suçluları Mahkemesi'nin Hukuk Komisyonu, önceden verilmiş bir karara göre, Mart ayında, soruşturmada bulunmak üzere Kuzey Vietnam'a gidecektir. Komisyon Başkanı TİP Lideri Mehmet Ali Aybar'ın başkanlığındaki heyet, önce Kamboçya'ya gidecek, oradan Kuzey Vietnam'a geçerek Vietnam'da devletler hukuku bakımından tecavüz hareketi olup olmadığını, savaş suçu işlenip işlenmediğini, yeni savaş silâhları kullanılıp kullanılmadığını, sivil halka karşı baskıda bulunulup bulunulmadığını inceleyecektir. Russell Mahkemesi daha sonra Paris'te toplanarak elde edilen delillere göre savaş suçlularını yargılayacaktır.

Demirel'den Türlü Çeşitli...

- 5 muhalefet partisi bulunması ve muhalefet sözcülerinin beyanları arasında tezatları olması, iktidar olmayı güçleştirmektedir.
- **AP sermayedarların partisidir, diyorlar... Türkiye'de «Sermayedarlar Partisi» diye adlandırılabilecek bir parti, oyların yüzde 53'ünü alarak iktidara gelmişse, Türkiye'nin meseleleri hallolunmuş demektir...**
- Sömürücü düzene karşı çıkanlara baskı yapılıyor, dediler. Sömürücü düzen yok ki, karşı çıkan olsun, baskı yapan olsun.
- **Kalkınma ancak sosyalizm düzeninde olur, iddiasındalar. Parlamento rıza gösterir mi, Türk Milleti ne der?**
- Sosyalist olsanız, ne yapacaksınız? Hiç... Yapacak bir şeyiniz yoktur. Her şeyi devletleştirirsiniz, sonunda parlamentoyu da devletleştirirsiniz.
- **Hükûmet programımızda ve seçim beyannamemizde «Zam yapmayacağız» diye en ufak bir şey yoktur.**

DİSK'çiler emperyalizme karşı and içti

■ *Yeni Konfederasyon Türk İş için Kara Kitap yayınladı*

GEÇEN pazartesi günü İstanbul Valiliği'ne verilen bir dilekçe ile resmen kurulan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, bütün işçi çevrelerinde kısa zamanda büyük ilgi uyandırmış ve Türk işçi hareketine dinamizm kazandırmıştır. Egemen sınıfların ve onların çıkarlarıyla aynı paralelde olan Türk İş'in derhal DİSK'e karşı suçlama kampanyasına başlaması da, hareketin gücünü ve büyüklüğünü inkâr kabul etmez şekilde göstermiştir.

DİSK kurulur kurulmaz, kurucular aralarında görev bölümü yaparak Genel Başkanlığa Kemal Türkler'i (Maden İş), Genel Sekreterliğe İbrahim Güzelce'yi (Basın - İş), Genel Sekreter yardımcılıklarına Celâl Beyaz'ı (Lastik İş) ve Kenan Ayyıldız'ı (Maden İş), Yürütme Kurulu üyeliklerine Kemal Ayav (Lastik İş), Macit Karabulut (Gıda İş), Şinasi Şengün (Zonguldak Maden İş), yönetim kurulu üyeliklerine de Rıza Kuas (Lastik İş), Kemal Nebioğlu (Gıda İş), Şinasi Şengün (Maden İş), Ehliiman Tuncer (Basın İş) ve Mehmet Alpdündar'ı (Zonguldak Maden İş) seçmişlerdir.

DİSK yöneticileri faaliyete geçtikten sonra ANT'a şu özel demeci vermişlerdir:

"Bizler, Türk işçi sınıfının tüm çıkarları, hakları ve özgürlükleri ve de onuru için bir araya geldik. Emperyalizmin, devletimizin ve milletimizin hayatına yeniden kasdetme çabalarının arttığı ve bir avuç aracının, kapkaççının, sömürücünün bu çabalara katıldığını gören bizler, büyük Atatürk'ün daha 1921'de ilan ettiği gibi 'bizi mahvetmek isteyen emperyalizme ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı' savaşmaya and içmiş sendikacılarız.

Bizler, bütün gücümüzü, işçi sınıfının bilincinden alıyoruz. Kapitalist yoldan kalkınmak isteyenlerin uyguladıkları sistemden doğan eşitsizlik ve düzensizliklere boyun eğmeyeceğiz. Emekten yana bir kalkınma planının uygulanması için sonuna kadar bütün gücümüzle çalışacağız.

DİSK'in kurulmasına karar verilen dört sendikanın ortak kongresinde Lastik İş Başkanı Rıza Kuas ve Gıda İş Başkanı Kemal Nebioğlu beyaz güvercin uçuruyorlar.

Egemen sınıfların kendi çıkarları uğruna geri bıraktıkları işçi sınıfının bilinçli bir güç halinde toplum yararına öncülük yapması için tüm gücümüzle çalışacağız."

DİSK, ayrıca, Türk İş'in içyüzünü halkoyuna açıklamak üzere Türk İş Çıkmazı isimli bir kitap yayınlamıştır. Kitapta, Türk İş'in Türk işçilerinin menfaatlerine hizmet etmeyen ve millî olmayan bir politika izlediği belgelerle anlatılmakta ve Türk İş'in Türk işçisini temsil yetkisini yitirdiği belirtilmektedir.

■ *Türk İş'in suçlama kampanyasına DİSK gereken cevabı verdi*

Yeni konfederasyonun kurulması üzerine, Türk İş yöneticileri DİSK'e karşı derhal suçlama kampanyasına girişmişler ve kurucu sendikaları Türk İş'ten ihraç ettiklerini açıklamışlardır.

Türk İş'ten kongre kararıyla kendiliğinden ayrılmış bulunan DİSK'çi sendikalar adına konfederasyon başkanı Kemal Türkler ve Genel Sekreter İbrahim Güzelce, ihraç kararı üzerine Türk İş'e şu cevabı vermişlerdir:

"Türk İş'ten ayrılma kararını kendimiz aldık. Buna rağmen siz üyeliklerimiz devam ediyormuş gibi, sendikalarımız hakkında ihraç kararları almak gafletine düşüyorsunuz. AID isimli iğreti ayaklarınızla Türk işçisinin göğsünün üstüne basabilmek ustalığını da ancak bu şekilde devam ettirebileceksiniz. Her türlü eyleminden daima iç ve dış sömürücülerin yararlandığı insanlar, Türk işçi sınıfını temsil ettiklerini iddia edemezler. Artık durumunuzu bilin, kimliğinizi tanıyın..."

Bu arada bir bildiri yayınlayarak DİSK yöneticilerini açık oturuma davet eden Türk İş Üçüncü Bölge Temsilcisi Burhanettin Asutay'a da, DİSK Genel Sekreteri Güzelce şu bildiri ile karşılık vermiştir: *"DİSK yöneticileri her konuyu gerektiğinde en açık şekilde tartışacaklardır. Yalnız bu tartışma Asutay ile değil, onun iplerini elinde tutan efendileriyle olacaktır."*

DİSK'in kurulmasından sonra yeni konfederasyonun himayesinde ilk grev geçen hafta başında başlamıştır. DİSK kurucularından Gıda İş Sendikası, Trakya Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Eyüp'teki fabrikasında greve gitmiştir. 150 işçinin çalıştığı bu işyerinde 98 işçinin günlük net ücreti 10 Lira'nın altındadır. İşverenin 1965-66 yılı içindeki hasılatı ise 55 Milyon olup, buna karşılık işçiye bir yılda ödenen ücret tutarı 700 Bin Lira'dır. DİSK yöneticileri, Gıda İş'in grevini mutlak surette zafere ulaştıracaklarını, böylece Türk İş'e en susturucu cevabı fiilen vereceklerini söylemektedirler.

Şecaat arzederken...

Seyfi Demirsoy'un «dostum» demekten çekinmediği Lovestone Amerika'nın Casusluk Teşkilâtı ile çalışır. Ve bu Washington Post Gazetesi'nde 23 Mayıs 1966'da açıklanmıştır.

DİSK'İN KARA KİTABI
(13 Şubat 1967)

★

Lovestone dostumdur. İddialar hilâfı hakikattir. Kendisi bir Türk dostudur. Türkiye'nin NATO'ya girmesine yararlı olmuştur.

SEYFİ DEMİRSOY
(14 Şubat 1967)

Dönüşü Olmayan Nehir

YURDUN dört bir yanına buğday taneleri gibi serpilmiş yüzbinin üstünde öğretmenimiz var. Ozanın «onlar ki zahirde viran olurlar» dediği gibi, görünüşte hepsini toprağa karışmış, dünyadan ilgisini kesmiş sanırsınız. Oysa iş başa düşmeyegörsün, kül altında ateş gibi birden parlarlar. Kötü politikacısının, din sömürücüsünün, komünizm sömürücüsünün, kısaca, iç ve dış sömürücünün karşısına dimdik çıktıklarını görürsünüz. Bursa söylevini yadsımak isteyenler karşısında, köylerde toplanıp bu söylevi okumak isteyenler, bu yüzden sekizer-onar valilik emrine, müsteşarlık emrine, bakanlık emrine alınanlar onlardır..

Geçtiğimiz yılın özellikle son aylarında, yurt çıkarlarıyla uyuşmayan tüm davranışlar da karşılarında öğretmenleri bulmuşlardır. Ciğerlerinin köküne kadar iyi bilinenlerin karşısına gençliği çıkarmak isteyince Ata, Bursa Söylevinde açık açık anlatmıştır gençliğe düşeni. Bu söylevin neden söylendiğini gençlik ve tüm toplumcu aydınlar iyi bilmektedirler. Öğretmenler yönünden alınınca iş, onlar için kutsal bir görevdir Bursa Söylevini okumak, okutmak ve yaymak. Yurt yönetiminin geçici olarak başında bulunanlar, dönüşü olmayan bir nehir gibi ileriye akan Türk toplumsal hareketlerini ve ikinci kurtuluş yolculuğunu durduramayacaklar, hatta yavaşlatamayacaklardır.

Bu konuda olanca kuşkularımız da dinmiş bulunuyor. Yıllardanberi olayları dört satırla verme alışkanlığına saplanmış basınımızın bile silkindiğine tanık olmaktayız. Öğretmenlerin, Anamur'dan Samsun'a ve Kars'tan Tekirdağı'na kadar ezilmeleri karşısında daha fazla bekleyemeden, tutumu olumlu gazetelerimizden gür sesler yükseldiğini gördük.

Dahası, Öğretmenler Sendikası ve Öğretmenler Federasyonundan sonra yurdumuzdaki bütün kuruluşlar, devrimci, milliyetçi ve bu yolda yılmadan savaş veren, yurttaş olmanın, insan olmanın ve uygarca, kula kul olmadan yaşamanın tohumlarını eken öğretmenlerden yana olduklarını göstermeye başlamışlardır. Bu konuda, Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtı, Türkiye Millî Talebe Federasyonu, Türk Kadınlar Birliği, Ankara Üniversitesi Talebe Birliği, 27 Mayıs Millî Devrim Derneği, Ankara Yüksek Okullar Talebe Birliği Derneği de ortak bir bildiri yayınlamışlardır. Bildirinin bir parçası şöyledir:

«Millî Eğitim Bakanlığında kurulan bir ayıklama komisyonunun devrimci Türk öğretmenlerine karşı açtığı savaş, aslında Türk Millî Eğitimine, Türk Millî Kültürüne ve Atatürk Devrimlerine karşı açılmıştır.

Kamu oyundan gelen tepkilere ve uyarmalara rağmen ülkücü öğretmenlerimize yapılan şiddetli baskının devamı ve Türk Millî Eğitimini geriliğin karanlığına itme gayreti, tarih huzurunda bu geriliğin sahiplerini mahkum edecektir...»

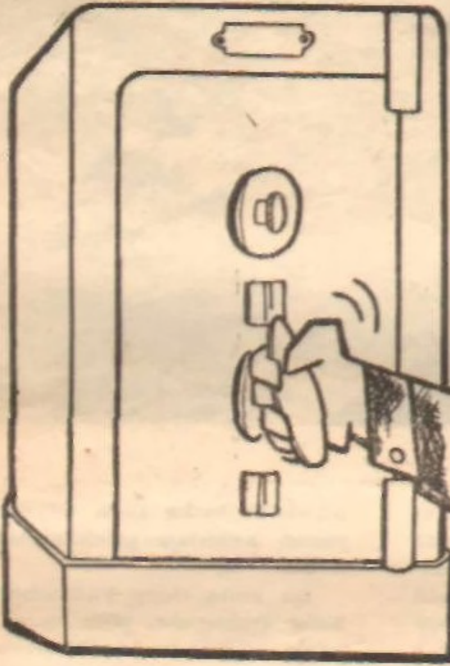
Derslikten uzaklaştırılan ilerici öğretmenlerine, bir gericiyle değiştirilen müdürlerine, dolayısıyle devrimlere, yurt sorunlarına sahip çıkan öğrenci toplulukları, ayaklanmakta, bildiri yayınlamakta, derslere girmemektedirler. Biz hükümetin istediği biçimde değil, yurt sorunlarının istediği biçimde yetişmek istiyoruz, diye haykırabilmektedirler.

Artık bu suyun akışını kimse durduramayacaktır. Akan suyun önüne dikilenler yıkılır, derler. Bu deyimi ilericileri sindirmek için söylerlerdi. Şimdi akan su, bizim suyumuz. Öyleyse kendi sözleri uyarınca, yıkılacak olan onlardır...

MAHMUT MAKAL

KOMPRADORLAR TARAFINDAN KOMPRADORLAR İÇİN...

FETHİ NACİ

1967 bütçesinin anlamı açıktır: İktidara gelmek için yoksul halk kitlelerinin oylarını alan Adalet Partisi, şimdi de yoksul halk kitlelerinin parasını almaktadır. Ve böylece, halkın, toprak ağaları ve kompradorlar tarafından, toprak ağaları ve kompradorlar için idaresi olarak anladığı demokrasiye uygun bir "kalkınma yolu" uygulamaktadır.

1967 bütçesi, AP'nin sınıfî niteliğini açıkça gözler önüne sermektedir: Bütçe, kalkınma için bir araç değildir, mutlu azınlık için bir kaldıraçtır. AP, gerekli gelirler için, vergi ödeyebilecek durumda olan tüccara, sanayiciye, toprak ağasına dokunmamakta, zaten geçim sıkıntısında olan geniş halk kitlelerinin cebinden, "maskeli vergi" demek olan zamlar dolayısıyla, istediği parayı çekmektedir. Yani herkes devlet masraflarına, Anayasanın öngördüğü gibi, malî gücü oranında katılmamaktadır. Devlet masrafları memurların (o memurlar ki üçte biri, yani 166 bini, ortalama 400 - 600 lira arasında aylık almaktadır!), işçilerin (1963 yılında Sosyal Sigortalara bağlı 710 bin işçiden 500 bini ayda 400 liranın altında, öteki 210 bini ise en az geçim haddi civarında gelir elde etmekteydi.), emeklilerin (94 bin emekli memurun ancak yüzde 14'ü 1.000 liranın üzerinde aylık almaktadır.) ve bütün yoksul halk sınıf ve tabakalarının sırtına yüklenmektedir.

1967 bütçesi, 19.665 milyon liralık bir geliri ve gideri öngörmektedir. Bunun 10.355 milyon lirası cari harcamalara, 5.119 milyon lirası yatırımlara ve 4.190 milyon lirası da sermaye ve transfer harcamalarına ayrılmıştır.

CÂRÎ harcamalar, 1966 yılının cari harcamalarından yüzde 13,6 fazladır. **Oysa Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının kamu giderleri için koyduğu artışın sınırı yüzde 8,4 'tür.** Yani AP'nin getirdiği bütçe, plana aykırıdır. Öte yandan bu artış oranı, yoksul halktan oy isterken, iktidara gelirlerse "Devlet harcamaları yalnız nisbi olarak değil, mutlak seviye olarak da daraltılacaktır" diye söz veren AP'lilerin bütün samimiyetsizliklerini de açığa vurmaktadır. Ayrıca şunları da: AP'nin kalkınma için zorunlu olan tasarrufu, sermaye birikimini yapmaya niyetli olmadığını, Türk ekonomisini "dış yardımlar"a bağlı ve bağımlı bir durumdan kurtarmayı düşünmediğini...

CARİ masraflarda artış yüzde 13,6 olduğu halde yatırım harcamalarında artış sadece yüzde 5,3'tür. Bu artış oranı da ancak fiyat yükselişlerini karşılayabileceğine göre AP'nin "kalkınma"-yı tamamiyle özel sektörden beklediği -yani imkânsız hayaller peşinde olduğu- aşikârdır.

Öte yandan, cari masraflarda bir önceki yıla göre ortaya çıkan 1.243 milyon liralık artışın ancak 381 milyon lirası eğitime, 144 milyon lirası sağlığa, yani ekonomik gelişmeyi olumlu yollarda etkileyen alanlara gitmiştir. Oysa bu artışın yüzde 45'i, yani 548 milyon lirası Millî Savunma Bakanlığına verilmektedir. Savunmaya ayrılan ödenek 3.926 milyon lirayı, yani bütün bütçe giderlerinin yüzde 21'ini bulmaktadır.

Türkiye gibi kalkınmak için tasarruf yapmak, verimli alanlara yatırımı artırmak ve hızla sanayileşmek zorunda olan bir ülkenin, bütçesinin yüzde 21'ini savunmaya ayırması, "kalkınma" davasının bir çıkmaza girmesi demektir. Bu durum, Türkiye'yi, daima yabancı ülkelerin "yardım"ına bağımlı bir halde tutacaktır. Türkiye'nin çıkmazı, yeni sömürgeciliğin hazırladığı tipik bir çıkmazdır. Az gelişmiş ülkeleri askeri paktlara sürükleyen emperyalist ülkelerin bekledikleri açıktır: Askeri masraflara boğulan yoksul ülke kendilerine muhtaç olacak, onlar da o ülkeyi diledikleri gibi soyacaklar, diledikleri gibi kullanacaklar... Bunun için, Türkiye'nin millî bir savunma stratejisi çizerek NATO'dan ayrılması, askerlik süresinin indirilmesi, asker sayısının azaltılması, böylece cari savunma masraflarından yapılacak tasarrufla savaş sanayii yatırımlarına girişmesi bir zorunluluktur.

Bütçenin gelirler bölümüne gelince; 1967 bütçesinde, vergi gelirlerinde yüzde 23 bir artış beklenmektedir. Bu artışın kimlerin sırtına yükleneceği son zamlarla belli olmuştur. Tekel maddelerine zam, şekere zam, ithalât damga resmine zam... Böylece, vasıtasız vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı 1961'de yüzde 39,2 iken 1967'de yüzde 31'e düşmektedir.

Oysa sanayici, tücacr ve toprak ağası 1967'deki vergi artışına katılmamaktadır; hatta servet beyannamelerinin kaldırılması vergi kaçakçılığını yeniden hızlandıracağı için bu zümrelerin vergilerinde fiilî bir azalış olacaktır. Ayrıca, 1963 - 1965 döneminde 467 milyon liralık yatırım indirimi kabul edilmiştir; böylece sanayiciler yatırım indirimi olsa da olmasa da nasıl olsa yapacakları yatırımlar dolayısıyla 100 milyon liralık vergiyi vermekten kurtulmuşlardır. Yatırım indirimleri istekleri yıldan yıla arttığına göre sanayicilere bağışlanan vergiler de yıldan yıla artacak demektir.

Millî gelirin yarıya yakınını sağlayan tarımdan doğru dürüst vergi alınması için hiç bir ciddi niyet yoktur.

TÜCCARI, sanayiciyi, toprak ağasını korumak için, AP'nin seçtiği "maskeli vergi" yolu, ekonomiyi kaçınılmaz bir şekilde enflasyona itecektir. Elektriğe, akaryakıta, taşkömürüne, demire, yapılacak zamlar, sınai mamullerin maliyet fiyatlarını da yükseltecektir. Artan nakit para ihtiyacı karşısında bankalar kredi musluklarını açmak zorunda kalacaklardır. Sınai faaliyetin devamı, sınai mamullerin fiyatlarının artışıyla mümkün olacaktır. Sınai mamullerin fiyatlarının artışı öteki fiyatları etkileyecektir, öteki fiyatlar da yükselecektir. Bütün bunlar, ayrıca, ihracat üzerine, özellikle sınai mamul ve yarı mamul ihracı (Bunlar, 1965 yılında toplam ihracat gelirinin yüzde 20'sini sağlamıştır.) üzerinde olumsuz etkilerde bulunacaktır.

Kısaca, 1967 bütçesi, sosyal adalet ilkelerini inkâr eden, verimsiz harcamaları artırıp verimli harcamaları azaltan, ek gelir kaynakları dolayısıyla enflasyoncu gidişi hızlandıran halk aleyhtarı bir bütçedir.

fakir evleri zengin mezarları

Bir Acem şairi:
"Ölüm adildir," diyor.
"Ayni haşmetle vurur Şahı, fakiri!"

. . . .

. . . .

Şişeyi bırakın Ahmet Cemil,
Boşuna hiddet ediyorsunuz.
Biliyorum,
Ölümün adil olması için
Hayatın ad l olması lâzım, diyorsunuz.

NAZIM HİKMET

HALK zenginlere kızar. Kızgınlığını da her zaman şöyle dile getirir: **«Gözlerini toprak doyursun. D yymuyorlar. Onların da sonu bizim gibi değil mi? Onlar da bizim gibi beş arşın bezle toprağa girmeyecekler mi? Akibetin senin beş arşın bezdir. Dünya kadar malın olsa ne fayda.»** Şiirlerinde, masallarında, efsanelerinde hep bunu dile getirir. **«Sonu beş arşın bez değil mi? Biriktirdiği hep burada kalmayacak mı? Sarayları, hanları, hamamları, apartımanları, fabrikaları, avurları zavurları, ağızlarıyla havada kuşu kapmaları, zulümleri, işkenceleri, yalanları dolanları hep hep burada kalmayacak mı?**

Bütün böylesi düşüncelerin dile gelmesi, halkın ölümün adilliğine yapışması yüzyıllar boyunca onun öfkesinin, çaresiz öfkesinin dile gelmesidir. İnsanoğlu, **«Akibetin senin beş arşın bezdir. Dünya kadar malın olsa ne fayda.»** kadar büyük bir öfkeyi hiç bir zaman söylememiş, hiç bir zaman da söyleyemeyecek. Çaresiz kalmış da, ölümden, ölümden intikam alıyor. Halk kendisini ölümün eşitliğiyle tatmin etmiş yüzyıllar boyunca. Halbukí o dayalan. O da uydurma. O da hiç bir yol bulamamış, tatmin olamamış halkın uydurduğu yol. Halk, yüzyıllardan bu yana fakirlerin fakir gibi, zenginlerin de zengin gibi öldüklerini görmüyor mu? Görüyor ama, hıncını da alıyor: **«O da, o da ölecek. O da benim gibi kara topraklara, beş arşın bezle gömül cek.»**

Ben ne dedim, siz kendinizi istediğiniz kadar aldatın, dedim. Ben, ne dedim, ölümün adil olması için, hayatın adil olması lâzım, dedim. Hayat adil olmadıktan gayri hiç, hiç bir şey adil olamaz bu dünyada. Ötüm bile. Sen başka türlü, sürünerek ölürsün, bin bir kahır, eziyet, kir pas içinde, zengin bir başka türlü, çiçekler, gül gülistan, şefkatlar içinde ölür. Senin ölün it ölüsü gibi, bir hendekte dinlenir, zenginin ölüsü... BEHEEY, İNSANOĞLU YA HAYATI ADİL EDECEKSİN, YA DA İŞTE BÖYLE YALAN DOLAN İÇİNDE SÜRÜNÜP GİDECEKSİN. ÖLÜM ADİL DEĞİLDİR!

İstanbul'dan düştüm yola. Ver elini Çerkezköyün Yanıkağıl köyü. Neden Yanıkağıl köyünü seçtim, çünkü orada dostlarım var. Eski bir röportaj yazarıyım. İşe röportajla başladım. Babıâli kodamanlarınca işim elimden alınıncaya kadar röportajcılık yaptım. Demem o ki, bir röportaj nasıl yapılır, bilirim. Epeyi deneyim vardır. Bu deneylerimden dolaydır ki bu röportaj için Yanıkağıl köyünü seçtim. Çünkü onlar dostlarım, onlara derdimi anlatabilirim. Yoksa, varıp da herhangi bir köye, **«eeey, köylüler ben buraya röportaj yapmağa geld m, Siz nasıl ölürsünüz, mezarlarınız nasıl, beni mezarlığınıza götürür müsünüz? Orada mezarlarınızın resimlerini çekebilir miyim?»** denir mi? Adamı tefe koyarlar. Deli derler adama. Derdini anlatıncaya kadar post elden gider. Onun için Yanıkağıl köyünü seçtim. Oradaki köylüler akıllı, kafalı insanlar, her şeyi, hanyayı konyayı anlamış kişiler, hem de a-kadaşlar.

Halûk Tansuğ'la Çorlu'da otobüsten indik. Şu İstanbul'un burnunun dibindeki Çorlu çamur içinde. Bir de karanlık ki.. İnsanın yüreği kararıyor. Kirli mi kirli bir kasaba. Bizim Savlet Dağları bulduk. Yanıkağıla kadar taşıt işlemiyor. Dört beş kilometre yakınına kadar otomobille gittik. Sonra Velimeşe'ye kadar çamurda karda yürüdük. Bir de soğuk var ki, amanallah. Trakya soğukları derlerdi de ne farkı var diye aklımdan geçirirdim. Farkı var, hem de nasıl!

Velimeşe'nin kahvesinde azıcık oturup bizim Fazlı'yı bekledik. Fazlı'yı bulamadılar. Köylülerle kahvede şundan bundan politikadan konuştuk. Velimeşe kölülerine dilim varıp da bir türlü, **«ben ölü röportajı yapmağa ge'dim İstanbul'dan, sizler nasıl ölürsünüz, mezarlarınız nasıl?»** diyemedim. **«İstanbul'da, öteki şehirlerde başka türlü ölüyorlar. Milyonluk mezarlara gömülüyorla r»**, diyemedim.

Bir araba tutup Yanıkağıla vardık. Yolda arabacımıza şöyle bir çıtlatayım, dedim, yüzüme bir hoş, bir benimle alay mı ediyorsun, der gibi baktı, bıyık altından şöyle bir gülümsedi, bir söze varmadan atlarını kırbaçladı.

«Ulan, ne oluyor? Ben, bunu böyle giderse, ne kadar anlayışlı olurlarsa olsunlar, Ya kağıl köy lerine de söyleyemiyeceğim.»

Akşama doğru Yanıkağıla vardık. Köylüler kahvede birikmişler. Çok soğuk var. Yer karlı. Kahve sıcak. Bir delikanlı beni tanıdı. Muhtara haber vermeğe gitti. Bizim Rahmi geldi. **«Ben de seni bekliyordum,»** dedi. **«Hoş geldin.»** Rahmi'ye, **«hoş bulduk,»** dedim ama, derdimi söyleyemedim. Rahmi onları ziyarete geldiğimi sanıyor. Ben de ölülerden ona hiç söz edemiyorum. İki de bir de Rahmi'ye **«Ölümün adil olması için hayatın adil olması, lâzım, öyle değil mi Rahmi?»** diyorum. Rahmi, **«Öyle»** diyor... **«Hayat adil olmadan, hiç bir şey adil olamaz,»** diyor.

Sonra devri sabah, ağzımdaki baklayı çıkarıyorum: **«Rahmi,»** diyorum, **«ben buraya niye geldim biliyor musun? Hem ziyaret, hem ticaret.»** Rahmi, **«Ziyareti biliyorum, ticareti söyle,»** diyor. Diyorum ki, **«Her zenginin mezarı bir apartıman gibi İstanbul'da. Öteki şehirlerde. Bir milyona, bir buçuk milyona çıkan mezarlar var. İçinde elektriği olanlar bile var. Şu köylülerin mezarları kaça çıkıyor, onu öğrenmeğe, bir de köy mezarlığı fotoğrafı çekmeğe geldik,»** diyorum. **«Şunu köylüye nasıl anlatsak da bir konuşsak?»**

Rahmi işi anlıyor ama, elinden bir gelir yok. Ne yapsın Rahmi?

Röportaj : YAŞAR KEMAL

Fotoğraflar : HALÛK TANSUĞ

Fakir, öldükten sonra da fakirdir. İşte Koskoca Yanıkağıl Köyü'nün mezarlığında tek mezartaşı...

«Hele bir kahveye gidelim. Şöyle ölümden falan gir işe», diyor.. **«Sen işini bilirsin. Hacı Baba seni sevdi. Konuşur o seninle.»**

Kahve ağzına kadar dolu. Fehim herkesi kahkahadan kırıp geçiriyor. Uzun boylu, cana yakın, yakışıklı, bu yörelerin çok sevdiği, avcılar başı, yaman bir adam Fehim..

Ben,

«Ölüm, mezarlık röportajı yapmağa geldim,» diyorum.

Fehim,

«Ağabey,» diyor. **«biz dirilerle uğraşamıyoruz. Sen ölülerden ne istiyorsun?»**

Diyorum ki,

«Fehim kardeş, ölüm adildir diyorlar ama inanma. Ölüm adil değildir,» diyorum. **«Çünkü fakir başka türlü ölür, zengin başka türlü.»**

Köylülerden birkaç ses birden geliyor:

«Doğru, doğru», diyorlar. **«Başka türlü..»**

Diyorum ki:

«Bakın kardeşler İstanbul mezarlıklarında bir milyona çıkmış mermer mezarlıklar var. İstanbul mezarlıklarındaki mermerleri toplasan İstanbul gibi beş şehri donatır. Sizin mezarlıklar?»

Gülüyorlar:

«Bizim mezarlıklar da onların mezarlıklarına yakın..»

Hacı Baba oturmuş orada sadece dinliyor. Yetmişinde var ya, kara sakalı, zeki bir adam. Birkaç kere Hacca gitmiş. Ağzından dua düşmeyen temiz bir müslüman:

«Bir milyona mezar mı var?» diye soruyor.

«Var,» diye karşılık veriyorum.

«A be,» diyor, **«bunlar fıravun mu olmuşlar? Müslümanın mez[illegible]az yılda kaybolmalı. Müslümana mezar istemez.»**

«Ne bileyim ben Hacı Baba, ne olmuşlarsa.. Fıravun mu olmuşlar, ne olmuşlar.. Mezarlarının içinde elektrik tesisatı var..»

Fehim atılıyor:

«Bak,» diyor, **«Hacı Baba, zenginlerin ölülerinin gözü karanlıkta görürmüş herhalde. Yoksa neye gerek ışık? Bizim dirilerimizin ışığı yok.. Zenginlerin ölüleri görüyor. Işıksız yatamazlar. Ürkerler. Ölümden ürkerler onlar. Ölüleri karanlıktan korkar.»**

Hacı Baba:

«Haşa,» diyor, **«ölülere sataşma. Ölülerin bir kabahati yok. O ışık işi dirilerin işi...»**

Konuşma uzun sürüyor. Hep hayatın ve ölümün eşitliği üstüne. En sonunda bir köylü işi kesip atıyor:

«Ne konuşuyorsunuz?» diyor. **«Ne çene yoruyorsunuz? Onların ölüleri bizden yüz bin kere daha konforlu yaşıyor. Onların ölüleri yaşıyor. Bizim de dirimiz ölü.. Yeter artık kesin. Konuşurken siz, ben burada kahroluyorum. Onların ölüleri yaşıyor, bizim dirimiz ölü.»**

Mezarlıklara gidiyoruz. Rahmi, Fehim, birkaç köylü daha, bir de Halûk.. Trakya soğuğu deliriyor. Kuzey'den bir yel esiyor, amanallah.. Bıçak gibi, ustura gibi.. Dayanabilirsen dayan.. Mezarlığı kar örtmüş.. Hiç bir şey gözükmüyor. Halûk fotoğraf çekebilmek için bir tümsek, mezara benzer bir şey arıyor, yok. En sonunda koskoca mezarlığın içinde bir tek mezar taşı buluyor, onu çekiyor. Bu köye kadar da boşuna gelmemiş oluyor. Başka, başka resim çekecek bir mezar.. Mezarlar birer toprak yığını, toprak yığınlarını da kar örtmüş. Yandan yönden çekiyoruz.

Halûk:

«Hiç bir şey gözükmez,» diyor.

«Biz de o hiç bir şey gözükmezleri basarız,» diyorum. **«İşte size bir köy mezarlığı..»**

Fehime'e dönüyorum:

«Fehim kardeş, bir mezar kaça mal olur..»

Fehim gülüyor, uzun bıyıklarıyla oynuyor.

«Mezar kazmaya beş lira, yaz.. On beş lira da kefen, onu da yaz.. Kefeni dükkâncıdan veresiye alırız. Demek ki bir mezar beş liraya.. O kadar pahalı değil...»

«Başka?»

Fehim alay ediyor:

«İki yüz liralık bir de çelenk parası.. Çelenkler kırmızı gülden olacak.. Yoksa bizim ölülerin gözlerine uyku girmez. İlle de kırmızı gül kokusuyla uyuyacaklar.»

Köy mezarlığı yerle bir.. Gözükmüyor. Issız.. Yalnız.. Kimsesiz ölüler. Köy mezarlıklarının tuhaf, içe dokunan bir garipliği kimsesizliği var. Burada da öyle..

Burada, bu Trakya ovasında mezarlar başka. Bir dahaca garip. Bizde Çukurova'da böyle değildir. Bizde ölüyü mezara koyduktan sonra, hemen üstünü toprakla örtmezler. Mezara, ölünün üstüne bol bol, güzel kokulu solmaz yapraklı mersin dalları atarlar. Sonra da toprak atarlar. Bunu söyledim Fehim'e.

Fehim:

«Bizde de böyle gül içinde yatarlar», diye alay etti.

İstanbul'a geldim.. Beni bir düşüncedir aldı. Şu röportajı nasıl çıkarayım, diye.. Zengin mezarlarında çok iş var ama, fıkaraların mezarları işte bu kadar. Ne yapmalı? Bunu bizim Yazı Müdürü Doğan Özgüden'e söyledim.. Doğan birkaç gün sonra bana dedi ki:

«Fakir mezarlarından vazgeç,» dedi. **«Röportajın adı fakir evleri, zengin mezarları olsun..»**

İyi bir düşünce.. Zengin mezarları, fakir evleri... Fakir evleri!.... Ne var ki fakir evlerinde, bir gidin de zengin mezarlarını görün!

(DEVAMI VAR)

AT YARIŞLARINDA

● Jokey Klüb'ü bir menfaat şirketi haline getiren bir avuç kapitalist, at yarışları ikramiyelerini nasıl bölüşüyor?

HER yıl milyonlarca liranın döndüğü at yarışları, DP zamanında çıkarılan bir kanunla kurulmuş bulunan Türkiye Jokey Klübü'nün yönetiminde devlet eliyle özel sektörün zenginleştirilmesine hizmet eden bir sömürme düzeni haline gelmiştir. Türkiye Jokey Klübü, tekeline aldığı at yarışlarında kanunla tesbit edilen görevlerinden tamamen uzaklaşmış ve bir avuç Türk kapitalistinin zenginleşmesine hizmet eden bir menfaat şirketi niteliğine bürünmüştür.

Türkiye Jokey Klübü'nün at yarışlarındaki imtiyazı, DP zamanında çıkartılan 10.7.1953 tarih ve 6132 sayılı kanuna dayanmaktadır. Bu kanunun birinci maddesine göre, Ankara, İstanbul İzmir'de ve Tarım Bakanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca belirtilecek başka yerlerde at yarışları yapmak, bu yarışlarda müşterek bahisler düzenlemek hak ve yetkisi Tarım Bakanlığı'na aittir. Aynı kanunun 5. maddesinin 1. bendine göre de "Tarım Bakanlığı, 1. maddede yazılı hak ve yetkileri, at yetiştirme ve ıslahını teşvik amacıyla kurulmuş, kamu yararına çalıştığı onanmış derneklerden bir veya birkaçına belli şartlarla ve 30 yılı geçmemek üzere devredilebilir." Bunun için Tarım Bakanlığı'nın teklifi ve Bakanlar Kurulu'nun kararı gerekmektedir.

Yine aynı kanunda şu açıklık da yer almaktadır: *"Devredilen hak ve yetkiler, derneğin kanun, tüzük veya anlaşma hükümlerine riayet etmemesi halinde müddet dolmadan önce geri alınabileceği gibi, müddetini dolduran derneğe hak ve selâhiyetlerin yine aynı madde hükümleri dairesinde yeniden verilmesi caizdir."*

Bir anlaşma

6132 sayılı kanun çıkar çıkmaz, bir süreden beri kurulmuş bulunan Jokey Klüb'ün kamu yararına çalışan dernek haline getirdiğini görüyoruz. Zaten belki kanun çıkarılırken de at yarışları yapma hak ve yetkilerinin bu klübe verileceği kararlaştırılmıştı. Onun için Tarım Bakanlığı ile Jokey Klüp arasındaki anlaşma çok kolay bir şekilde imzalanmıştır. Bakanlık kendi yetkilerini *17 Eylül 1954 tarihli anlaşma ile bu* klübe devretmiştir. Bu anlaşmanın 1. maddesi şöyledir:

"6132 sayılı at yarışları hakkındaki kanunun 1. maddesinde mezkûr vilâyetlerde, Jokey Klüb'ün mali ve idari imkânları nazarı dikkate alınarak Ziraat Vekâleti'nin lüzum göreceği diğer yerlerde at yarışları yapmak ve bu yarışlar üzerinde memleketin neresinde olursa olsun müşterek bahisler tertip etmek yetkisi, kanunun 5. maddesine tevfiken Jokey Klübü'ne devredilmiştir."

Anlaşmanın 2. maddesinde bu yetki devrinin süresinin 20 yıllık olduğu ve klüp bu süre içinde kanun, tüzük ve anlaşma hükümlerine uyduğu takdirde kesiksiz devam edeceği belirtilmiştir.

Jokey Klüb'ün at yarışlarına ilişkin çalışmaları teknik ve mali bakımlardan Tarım Bakanlığı'nın sürekli denetimi altında bulunacak, yıllık bütçeleri yine aynı bakanlığın onayından sonra yürürlüğe girecektir.

Mekanizma

6132 sayılı kanun ve 1954 tarihli anlaşmaya göre at yarışlarıyla ilgili mekanizmanın şöyle işlemesi gerekmektedir: Jokey Klüp, Tarım Bakanlığı'ndan oldığı yetkiyle at yarışlarını düzenleyecek, yarış gelirlerini toplayacak ve yönetecek, bu gelirleri belli alanlarda harcayacaktır. Tarım Bakanlığı'nın *"Türkiye'de atçılığın gelişimi bakımından gerekli ve yararlı gördüğü"* her türlü teşvik, tesis ve yardım giderlerini yapacaktır. Kısaca: Gelirlerin toplanması ve giderlerin yapılması konusunda Tarım Bakanlığı nasıl hareket *edecek idiyse, o şekilde* hareket edecektir.

Kanun, tipik bir DP kanunudur. Milyonlarca lira tutan yarış gelirlerinin özel bir kuruluşun, tanınmış işadamlarınca kurulmuş bir derneğin tekeline verilmesi, devlet eliyle, devletin aracılığıyla özel sektörün zenginleştirilmesine ilginç bir örnek teşkil etmektedir. Önce bir kanun çıkartıp bazı gelirleri devletin tekeline almak, sonra onun hemen istenilen bir grupun avuçlarına koymak... Hem rahat, hem de pratik bir yoldur bu...

Bir klüp

Türkiye Jokey Klübü, Tarım Bakanlığı'nca devredilen bütün hakları ve yetkileri kulanmakta, ama kanun ve anlaşmanın kendisine yüklediği görevleri hemen hemen hiç yerine getirmemektedir.

Bugün Jokey Klüb'ün 25 - 30 Milyon Lira'ya ulaşan bir bütçesi vardır. Gelirlerinin tamamı Tarım Bakanlığı'ndan devraldığı hak ve yetkilerin kullanılmasından, daha doğrusu bunların kendi işlemesinden, otomatikman meydana gelmektedir. Her yıl at yarışlarından alınan milyonlarca liranın belli ellere dağıtıldığı, bunun için de ustaca bir sistem kurulduğu gözden kaçmamaktadır.

Türkiye Jokey Klübü'nün, tüzüğüne göre, üç türlü üyesi vardır:

Kurucu üye, asli üye, sosyal üye...

Kurucu üyenin ne olduğu bellidir.

Asli üye ile sosyal üye arasında şöyle bir ayırım yapılmıştır: Asli üyeler seçimlerde oy sahibidir; sosyal üyeler oy sahibi olmadıklarından klübün idaresinde bir rolleri yoktur. Bugün klübün yaklaşık olarak 50 - 60 üyesi vardır. Fiilen, milyonlarca liralık geliri, milyonlarca liralık gideri yöneten bu grup, kendi sayısını genişletmekten korkmaktadır. Bunun için asli üye sayısı dondurulmuştur. Türkiye'deki herhangi bir yarış atı sahibinin asli üye olması, tüzüğe göre çok zor, fiilen ise *hemen hemen imkânsızdır. Klüp yönetimini* kaybetmemek için üye kabulünde tunçtan bir balotaj usulü yaratmışlardır.

Asli üye sayısının dondurulması, Türkiye Jokey Klübü'nü ellerinde tutanlara iki büyük yarar sağlamaktadır:

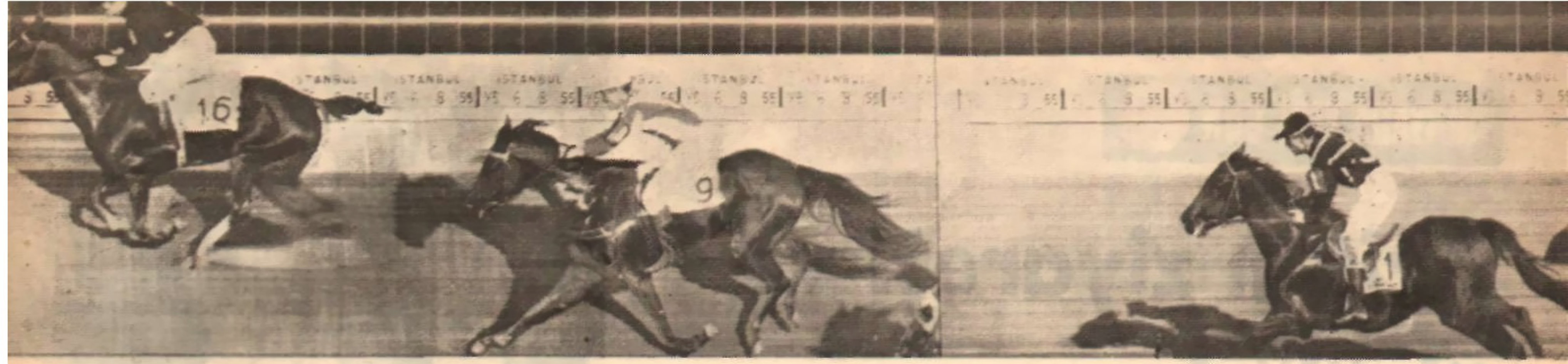
a) Bir kere yeni at sahiplerini aralarına almamakla dernek içindeki kontrol fonksiyonunu önlemişlerdir.

b) Klübün yaptığı giderler daha küçük bir grupun isteklerine bağlı kalmıştır.

Her yıl klüp tarafından bastırılan *"NETİCE KİTABI"*nda da görüleceği gibi, asli üyelerin atları yarışlarda en

● *Atyarışlarını DP zamanında tekeline alan Jokey Klübün yöneticilerinden W Giraud, bir yarıştan sonra devrin cumhurbaşkanı Bayar ile*

DÖNEN DOLAPLAR

hızlı koşmakta, yarış ikramiyelerinin büyük kısmı bunlar arasında paylaşılmaktadır. Özellikle büyük ikramiyelerin hemen daima yönetim kurulu üyeleri arasında bölüşüldüğü görülmektedir.

At sahibi yönetim kurulu üyelerinin at yarışlarından aldıkları yıllık ikramiyeler şöyledir:

1960 YILI

W. Giraud	702.750 Lira
Özdemir Atman	512.900 "
Nurettin Karaca	417.350 "
B. Karamehmet	341.100 "
F. Simsaroğlu	328.950 "
Şadi Eliyeşil	290.450 "
Kemal Tamer	285.650 "

1961 YILI

Özdemir Atman	586.500 "
B. Karamehmet	475.950 "
F. Simsaroğlu	398.050 "
Şadi Eliyeşil	378.800 "
Kemal Tamer	297.100 "
W. Giraud	230.400 "
Tevfik Dölen	224.750 "
Süha Yaşin	191.200 "

1962 YILI

Şadi Eliyeşil	723.300 "
W. Giraud	693.300 "
Özdemir Atman	555.550 "
B. Karamehmet	522.425 "
F. Simsaroğlu	236.850 "

1960 yılında W. Giarud, Özdemir Atman, F. Simsaroğlu, B. Karamehmet; 1961 yılında Özdemir Atman, B. Karamehmet, F. Simsaroğlu, Kemal Tamer; 1962 yılında Özdemir Atman, B. Karamehmet, Kemal Tamer yönetim kurulu üyesidirler. Yönetim Kurulu üyelerinin atlarının her zaman en hızlı koşmasını rastlantıya ya da iyi bakıma mı bağlayalım?

İngiliz mi, Arap mı?

Yurdumuzdaki at türünü ve atçılığı türlü yönlerden ıslah, teşvik ve geliştirme konularında çalışmalar yapan Tarım Bakanlığı, Türkiye'nin coğrafi karakterine ve halkın ihtiyaçlarına en uygun gelen at türünün Arap atı olduğu sonucuna varmıştır. Bu yüzden bakanlığın çalışmalarını daha çok arap atı üzerine yoğunlaştırdığını görüyoruz. İngiliz atı yetiştiriciliği tamamen özel teşebbüse bırakılmış durumdadır. Veteriner Genel Müdürlüğü'ndeki soykütüğü kayıtlarına göre bugün yurdumuzda pedigrili ve tahminen 12 Bin kişiye ait 15.013 arap atı bulunmaktadır. Buna karşılık İngiliz atlarının sayısı 1100'ü geçmez. Üstelik İngiliz atlarının tamamı 90 kişiye aittir.

Ne var ki, Tarım Bakanlığı, denetimi ile görevli olduğu Jokey Klübü'ne kendi görüşlerini ve planlarını kabul ettirememektedir. Öte yandan,

Karamehmet — Ö. Atman

yarış şartlarını düzenleyen yüksek komiserler heyeti Jokey Klübü'nün yedeğinde bir çalışma tavrı göstermektedir.

Yüksek komiserler heyetinde yıllık yarış gelirlerinden ikramiye olarak ödenecek miktarın İngiliz atlarıyla arap atları arasında yüzde 50 oran üzerinden dağıtılması karar altına alınmıştır. Sözgelimi, 1960 yılında ikramiye olarak dağıtılan 1. 405.800 Lira'nın yarısı 176 İngiliz'in, yarısı 373 arabın derece alanlarına; 1961 yılında ikramiye olarak dağıtılan 10.206.400 Lira'nın yarısı 209 İngilizin, yarısı 457 arabın derece alanlarına; 1962 yılında dağıtılan 12.420.100 Lira'nın yarısı 245 İngilizin, yarısı 651 arabın derece alanlarına ödenmiştir. Çünkü, İngiliz atlarının çoğu kulübün asil üyelerine aittir.

Böylece Türkiye Jokey Klübü, Tarım Bakanlığı'nın içtihatlarına karşı gelerek, aynı zamanda 6132 sayılı kanuna ve anlaşma hükümlerine aykırı hareket etmektedir.

Tarım Bakanlığı, klübü gereği gibi denetleyememektedir. Klüp bu konuda çok becerikli davranmakta ve bütün yolları tıkamanın çarelerini bulmaktadır. Sözgelimi, murakıplık v.b. gibi bazı bahanelerle Tarım Bakanlığı'nın bazı müsteşarlarının klüp kasasından para aldıkları sabit olmuştur. Hükümet üzerinde istenilen baskının kurulabilmesi için klübe başkan seçilenlerin niteliklerine özellikle dikkat edilmektedir. 1955 yılında Başkan Feyzi Lütfi Karaosmanoğlu idi. 1959'da Ethem Menderes... 1960'da ihtilâl olunca başkanlığa hemen İsmet İnönü'nün eski emir subayı Fikret Yüzatlı getirilmiştir. 1961 yılında Vehbi Koç, 1962'de Kâzım Köylü, 1963'te Sahir Kurtluoğlu... Kural şudur: Duruma göre devlet yöneticileriyle en uygun ilişki ortamını yaratacak bir başkan seçmek!

Jokey Klübü, Tarım Bakanlığı'na karşı öyle umursamaz bir tavır içindedir ki, 7000 sayılı kanun gereğince, bu bakanlık hesabına tahsis edilen özel fon için bile bir kuruş para ayırmamak yolunu tutmuştur.

Vergiden kaçış

Türkiye Jokey Klübü'nün devletten aldığı hak ve yetkilerle topladığı milyonlarca lirayı istediği gibi harcadığını, kanun ve anlaşma hükümlerini yerine getirmediğini yukarıda belirtmiştik.

Bu harcamaların en büyük kısmının ikramiye olarak asil üyeler, özellikle yönetim kurulu üyeleri arasında paylaşıldığını da söylemiştik.

Giderlerin büyük bir kısmı da üyelerin yakınlarından ibaret olan büyük bir personel kitlesine akıtılmaktadır.

Karaosmanoğlu — Vehbi Koç

Klüpte ücretler çok yüksek tutulmaktadır. Kaldı ki, söz konusu ücretler ilgili memurların ellerine geçen paraların bütünü değildir. Yolluk adıyla sağlanan menfaatler ücretleri aşırı derecede kabartmaktadır. Hem yolluk verilen kimselerin fazlalığı, hem de verilen yollukların çok yüksek noktalarda tutulma eğilimi dikkati çekmektedir.

Gelir Vergisi Kanunu'nda, kamu yararına çalıştığı onanmış derneklerin ödediği yolluklar vergi dışında bırakıldığından, Türkiye Jokey Klübü'nde vergi ödememek için personel ücretlerinin büyük kısmı yolluk adı altında verilmektedir. Ücreti 1500 Lira olan bir kimseye her ay ayrıca 3000 - 4000 Lira sağlanması başka türlü açıklanamaz.

Mantık kuralıdır: Bir kimse aynı anda iki ayrı yerde olamaz. Oysa, Jokey Klübü'nde çalışan kimseler aynı anda hem İstanbul'daki, hem Ankara'daki, hem İzmir'deki hipodromlarda bulunmuş gibi yolluk almaktadırlar.

Uyutulan raporlar

Tarım Bakanlığı müfettişlerinin Jokey Klübü'nde yaptıkları teftişlerden sonra düzenledikleri raporlar çok defa bir köşeye atılmaktadır. Bir iki kere Maliye müfettişleri de incelemeler yapmış, ne var ki onların raporlarından da bugüne kadar ses çıkmamıştır.

Bir raporda şöyle denilmektedir: "Klüp, umumi menfaatlere yararlılık karakterini kaybettiği için 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu'nun 1. maddesine göre dernek olabilme niteliğini de yitirmiştir."

Bir başka raporda da şu satırları okuyoruz:

"Sonuç olarak, Tarım Bakanlığı'nın mukavele ile terkettiği yetkilerini Türkiye Jokey Klübü'nden geri alması veya hiç değilse mukavele vadesinin sonunda anlaşmayı yenilememesi veya atçılığın geliştirilmesi hususunda başka bir organizasyon şeklini denemesi gerekir, diyeceğiz.

Bu yapılmadığı takdirde, hiç değilse:

a) Maliye ve Tarım Bakanlıklarından birine bağlı bir memurun klüp genel müdürlüğüne getirilmesinin sağlanması;

b) Giderlerin yapılması konusunda ayrıntılı bir yönetmeliğin yapılması;

c) Asli üye alma hakkına vavgınlık verilmesi lâzımdır.

Bunlar 6132 sayılı kanundaki amaçların savsaklanmasını önleyemese bile, bu savsaklanmayı biraz azaltabilir."

Ne var ki, bu müfettiş raporları bir köşeye atılmış, uyutulmuştur.

Kısacası, Türkiye Jokey Klübü bir sömürme organıdır. Yılda 30 Milyon Lira'yı devlet gibi toplamakta, sonra da kendi üyeleri ve memurları arasında bölüştürmektedir.

Türk kapitalistlerinin kaymak tabakasına *halkın ödediği bir ayrıcalık* vergisidir bu..

Türkiye Jokey Klübü, sessiz ve derinden giden bir menfaat şirketidir.

Arif'in ziyareti ve ölçülü tırmanma

■ *Mareşal Arif'in ziyareti Türkiye'nin Orta Doğu politikası bakımından büyük önem taşımaktadır*

IRAK Devlet Başkanı Mareşal Abdurrahman Arif, Dışişleri Bakanı Adnan Paçacı'nın da yer aldığı otuz kişilik bir heyetle Türkiye'nin misafiridir.

Irak monarşisinin son günlerinde İngiltere ve Amerika'nın baskısıyla girişilen temelsiz, gerçeklere aykırı ve ciddiyetten uzak dostluk gösterileri bir yana bırakılırsa, Türk - Irak ilişkilerini, iki ülke arasındaki tarihsel bağlara, giderek kapı komşuluğuna *rağmen sürekli bir* dostluk ve gerçek temeller üstüne oturtulmuş bir iyi komşuluk çerçevesi içinde tanımlamak güçtür. Bunun önde gelen nedenlerinden biri, yeni sömürgeciliğin Ortadoğu'da hiç saklısı olmaksızın at oynatması sonucu ortaya çıkan politik karmaşıklık ve dengesizlik ise, öbürü uyanan arap milliyetçiliğine karşı Anglo-Amerikan petrol çıkarlarını *korumak amacıyla* İngiltere, Birleşik Devletler ve Irak monarşisi tarafından kotarılan talihsiz Bağdat Paktı'na sorumsuz Menderes yönetimi tarafından *Türkiye'nin de katılmasıdır.*

Bugün özellikle Orta Doğu politikasında görülen temel eğilim ve değişikliklerin Türkiye'ye yansımasına izin verildiği ölçüde *Türk dış politikası, alışılmış* bir deyişle, kişiliği olan, gerçekçi bir politika yönünde **«tırmanma»** çabası içindedir.

■ *Dış politikamız bugün ölçülü bir tırmanmaya yöneldi*

Kuzey komşularımızla sıkı işbirliği ve iyi *komşuluk yönünde* girişilen daha çok gösteri niteliğindeki teşebbüslerden sonra AP Hükümeti'nin dış politikası, Çağlayangil'in Birleşik Arap Cumhuriyeti gezisiyle şimdi güney komşularımız, Arap dünyası, giderek *Üçüncü Dünya* doğrultusunda yeni ve şüphesiz **«ölçülü bir tırmanma»**ya yönelmiştir. Ne var ki, Süveyş'te batı sömürücülüğünün dize getirilmesinden bu *yana,* Ortadoğu'da Anglo-Amerikan çıkar ortaklığına karşı başarılı bir kurtuluş savaşı sürdüren ilerici arap ülkeleriyle ilişkilerimizin olumlu sonuçlar vereceğini düşünmek fazla iyimserlik olacaktır.

Öte yandan, gerçekçi, bütünüyle barıştan yana, halkların karşılıklı çıkarlarına dayanan bir iyi komşuluğun temel bazı dünya sorunlarında somut işbirliğine kadar uzanan düşünce ve hareket birliğinden geçtiği de gerçektir. İngiltere Başbakanı Harold Wilson'ın **«Sterlin»**i kurtarmak kaygısıyle, içte ve dıştaki *şiddetli suçlama ve muhalefete* rağmen, kendisini bir türlü *Birleşik Devletler'in* politik çizgisi dışına atamadığı bir yerde, kurtuluşu ekonomisini bütünüyle Amerika'ya bağlamakta gören ve üstelik bu tutumuyla *övünüp duran Demirel dış politikasının,* düzmece arap devletlerinin dışında kalan ve üçüncü dünya ülkeleri nezdindeki ağırlığını günden güne daha da duyuran Irak, Suriye, B.A.C., Yemen Cumhuriyeti gibi ilerici ülkelerle *gerçek temeller üstüne* oturtulmuş bir dostluk kurması, elbette beklenemez.

NACİ TALİP
— BAC ile işbirliği —

■ *Bağdat Paktı'nın yerini bugün İslâm Paktı almaktadır*

Nuri Sait'in, İngiltere ve Ame*rika'nın kışkırtmalarıyla,* **«Sovyet tehlikesine karşı»** Irak ve Orta Doğu'nun güvenliğinin Türkiye'den geçtiği düşüncesinden hareketle ilk kez 1955'te Men*deres yönetimi* ile kotardığı Bağdat Paktı'nın ibret verici hikâyesine, Irak Cumhuriyeti ile olan ilişkilerimize bir çeki düzen verilmek istenen şu günlerde daha da bir yakından bakmakta yarar vardır. Bu pakt kurulurken ortaya *sürülen Irak ve Ortado*ğu'nun güvenliği, aslında Anglo-Amerikan petrol çıkarlarıyla, onların yoksul halklarını yabancılarla ortaklaşa soyup soğana çeviren monarşist yardakçılarının güvenliğidir. 14 Temmuz 1958'de patlak veren ve Nuri Sait ile birlikte Faysal'ın monarşisini de silip süpüren ihtilalden sonra, aslında çeşitli ayak *oyunlarıyla* Irak'tan başka arap ülkelerini de pakta dahil etmeyi öngören, ancak bütünüyle başarısızlığa uğrayarak Türkiye, Irak, İran, Pakistan, İngiltere ve 1957 Haziran'ında askeri komiteye dahil olan Birleşik Amerika ile yetinmek zorunda kalan ve Ortadoğu ile isminden başka ilgisi bulunmayan garip paktın, kısa sürede sabun köpüğü gibi uçup gitmesi, *ne yazık ki, uyanan* Arap milliyetçiliğine karşı girişilen engelleme hareketlerinin sonuncusu olmamıştır. Monarşinin devrilmesinden sonra Irak *Cumhuriyeti'ne paktın ihyası yo*lunda Türkiye'nin aracılığıyla yapılan ve yakın bir zamana kadar süregelen çeşitli teşebbüslerin başarı kazanamamasından sonra, İngiltere ve Amerika, uzun bir süre C.I.A. ve İntelligence *Service ajanlarının dile*diklerince cirit attıkları bir antreman sahası niteliğinde olan güdük CENTO ile yetinmek zorunda kalmışlardır. Irak ve Su*riye'deki son gelişmelerden her* iki ülkenin Birleşik Arap Cumhuriyeti ile daha sıkı bir işbirliğine gitmelerinden ve hele Sovyetler Birliği ile sağlanan olumlu işbirliğinden bu yana Ortadoğu'da Nasır'ın temsil ettiği milliyetçi hareketin, Anglo-Amerikan çıkarlarını ciddi bir biçimde tehdit etmesi, İngiltere ve Amerika'yı, İngiltere'nin İran körfezindeki petrol emirliklerini *terketmesi arifesinde fazlasıyla* telâşlandırmıştır. O kadar ki, İngiltere ve Amerika, Nasırcı hareketin Ortadoğu'daki karşı konulmaz gelişmesini durdurmak amacıyla **«islâmı politize ederek»** gün geçtikçe gelişen arap sosyalizmine karşı kullanmayı kararlaştırmışlardır. Dünkü Bağdat Paktı'nın yerini böylece bugün **İslâm Paktı** *almak* üzeredir. Nuri Sait'in yerinde ise, Suudi Arabistan Kralı Faysal bulunmaktadır.

Türkiye'nin misafiri Irak Cumhurbaşkanı Abdurrahman Arif, Kürt Lideri Molla Barzani ile

■ *Anglo - Amerikan emperyalizminin Orta Doğu'daki oyunları*

Öte yandan, geçen Ağustos ayı başlarında, ilerici arap ülkeleriyle olduğu gibi, gerici takımıyla da iyi geçinme çabası sürdüren, Yemen Cumhuriyeti'ne yüz çevirmekle ilerici arap ülkelerinin güvenini kaybeden, liberal ekonomi taraftarı Başbakan Dr. Bazzaz'ın istifasıyla sonuçlanan kansız darbeyle Irak Hükümeti'nin başına B.A.C. ile sıkı *işbirliğinin adamı olarak* görülen Emekli General Naci Talib'in getirilmesi, Barzani ile çatışmanın Sovyetler'in arabuluculuğu ile sona erdirilmesi ve kürt so*rununun barışçı çözümü yolunda* ciddi adımlar atılmasından bu yana ileri Arap ülkeleri arasındaki işbirliği daha da kuvvetlenmiştir.

Buna karşılık, İngiltere ve Amerika'nın Arap Birliği'ni parçalamak, Arapları birbirine düşürerek Ortadoğu'daki çıkarlarını sürdürmek yönündeki çabaları da, semeresiz kalmamıştır. Cezayir'deki Arap zirvesinin he*zimetiyle tarihe karışan arap* zirvelerinden bu yana arap ülkelerindeki temel anlaşmazlıklar artık tamamıyle su üstüne çıkmıştır. Nitekim Mağrip'te Fas ve Tunus gibi ülkelerin ekonomisinde Fransızlar'dan boşalan yerlere yerleşen Amerikan ser-

ÇAĞRI

Cumhuriyet gazetesinde Yunus Nadi Makale Yarışmasına bir yazı ile katılan ve bu yazı yüzünden mahkemeye verilerek, üç defa beraat ettikten sonra, altı yıl üç ay ağır hapis ve iki yıl sürgün cezasına çarptırılıp maaş ve emeklilik haklarından mahrum bırakılan beş çocuk babası, 25 yıllık devlet memuru

ŞADİ ALKILIÇ'a

bütün vatandaşlarımızı yardım için göreve çağırırız.

YARDIM KOMİTESİ

Komitemizce, eşi Hikmet Alkılıç adına İş Bankası İstanbul - Türbe şubesinde 20846 numaralı hesap açtırılmıştır.

mayesi beklenen sonuçları vermeye şimdiden başlamıştır. Örneğin geçen hafta Tunus Cumhuriyeti, 1966 Ekim'inde diplomatik ilişkilerini kestiği B.A.C.'den sonra Suudi Arabistan ve Anglo-Amerikan şirketleri tarafından somut bir şekilde desteklenen İmam Bedr'e karşı ölüm kalım savaşı veren Yemen Cumhuriyeti'ni tanımaktan vazgeçtiğini açıklamıştır.

Birleşik Devletler'in ekonomik etkisine giren Mağrip ülkelerinin, tıpkı Endonezya'da olduğu gibi, birbiri ardından geleneksel antiemperyalist sloganlarını bırakarak kısa sürede Amerika ve İngiltere'nin sömürge savaşlarının alkışlayıcıları ve giderek destekleyicileri arasına girip birbirlerine tıpatıp benzeyen birer Filipin'er demokrasisi haline gelmeleri mümkündür. Böylece, sömürü takımının oyunlarına sürekli olarak sahne olan Ortadoğu'da gerçek dostlukların kurulması için gerekli politik denge ve ortamın sağlanması ihtimalinin, hiç değilse şimdilerde mevcut olmadığını kabul etmek zorunlu bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Önümüzdeki günlerde Ortadoğu'daki çatışmanın daha da belirli bir hale gelmesi, giderek daha da şiddetlenmesi kimseyi şaşırtmayacaktır.

■ *Türkiye "olumlu tarafsızlık" yolunu seçmek zorundadır*

Başkan Nasır, 6 Şubat'ta Kahire'de düzenlenen, konuğumuz Irak Devlet Başkanı Mareşal Arif'in katıldığı basın toplantısında **«Büyük Britanya ve Birleşik Devletler emperyalizmini, Kral Faysal'ı, Kral Hüseyin'i ve Burgiba'yı devrimci güçlere karşı harekete geçmeye itmekle»** suçlamıştır. İslâm Paktı adı altında ortaya atılan yeni oyunun son hazırlıklarının yapıldığı şu sıralarda Türkiye'nin bu oyunun dışında kalarak, hiç değilse **«olumlu tarafsızlığı»** seçmesinde sayısız yararlar olacaktır.

Türk-Irak görüşmelerinin, hudut boylarında kaçakçılığın önlenmesi, Kerkük'lü soydaşlarımızın durumu, ticari ilişkilerimizin artırılması gibi sorunlar dışında kalan asıl önemli yanı da, esasen budur.

KIBRIS

■ *Makarios da NATO çerçevesi içinde görüşmeye taraftar*

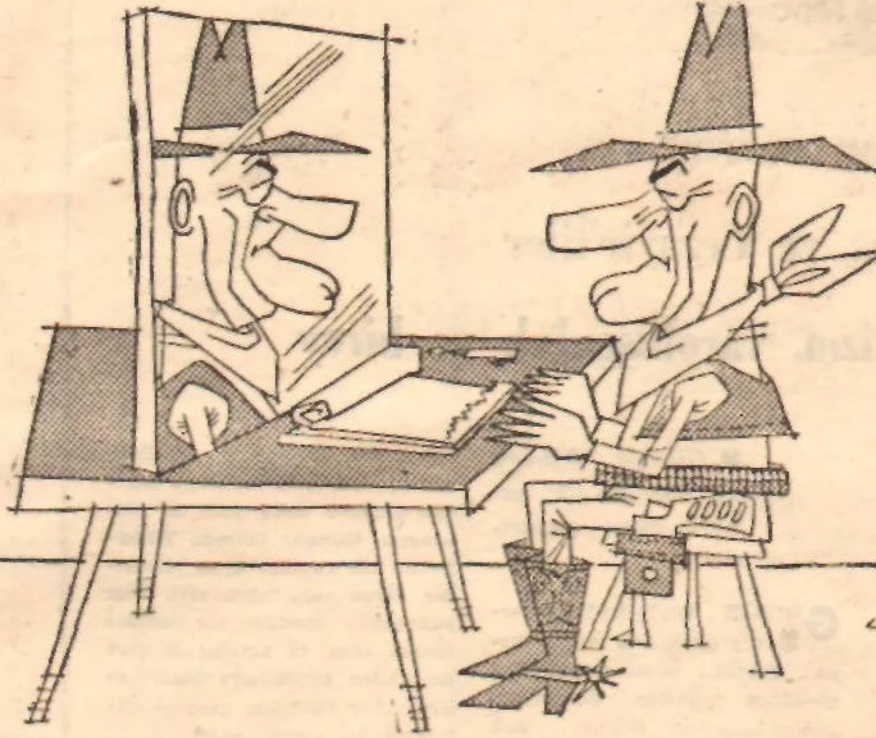
ATİNA'da toplanan Kraliyet Konseyi'ne katıldıktan sonra Lefkoşe'ye dönen Makarios, ilk kez, Kıbrıs sorununun adadaki askeri bir üssün NATO'ya terkedilmesini öngören Atlantik Antlaşması çerçevesi içinde bir çözme bağlanmasına karşı olmadığını açıklamıştır.

Öte yandan, Makarios Enosis'in bir Atlantik çözümyolu olduğunu ifade etmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

«Çünkü Enosis ile Kıbrıs Yunanistan'ın bir parçası haline gelecek, dolayısıyla da NATO ile ülkenin öteki kısmının sahip bulunduğu ilişkilerin aynına sahip olacaktır. Bu itibarla, adada NATO'ya verilecek bir üs, bu çerçeve içinde düşünülmelidir.»

Le Monde gazetesinin Kıbrıs özel muhabirine göre, Makarios'un bu açıklaması, Atina'daki Kraliyet Konseyi'nde Kıbrıs üzerindeki Türk - Yunan görüşmelerinin devamına karar verildiği ve bu görüşmelerde Yunanistan'a bağlı bir Kıbrıs'ta NATO'ya verilecek üs meselesinin tartışıldığı hakkında basında yer alan haberleri doğrulamaktadır. NATO'ya verilecek bu üste yerleşecek Türk kuvvetleri, Kıbrıs'lı Türkler için bir garanti teşkil edecektir. Aynı kaynaktan gelen haberlere göre, İngiltere Ada'daki üslerden birini Ankara ve Atina arasındaki görüşmeleri kolaylaştırmak amacıyla, NATO'ya terketmeye kararlıdır.

Lefkoşe'deki politik gözlemciler, NATO'ya karşı olduğu bilinen Makarios'un Kıbrıs sorununun Atlantik Andlaşması çerçevesi içinde çözümlenmesine yanaşmasını, Atina'nın otoritesini tamamen kabul ettiği şeklinde yorumlamaktadırlar. Söz konusu çevrelerdeki kanıya göre, bu gelişme Türkiye ile Yunanistan arasında işbirliğine sekte vererek NATO'nun Güneydoğu cephesini uzun süredir zayıf duruma düşüren Kıbrıs Meselesinin çözümünü hızlandıracaktır.

İkili görüşmeler başladı!..

Salıncakta İki Kişi yada İkili Anlaşmalar

HÜSEYİN BAŞ

GENERAL de Gaulle'ün dünya politikasını gerçekçi bir şekilde analiz ederek, Birleşik Devletler'in ekonomik, politik, askeri çıkarlarına paravan olarak kullandığı NATO'dan çekilmesinden bu yana Batı savunma sisteminde ortaya çıkan kriz, bütün hızıyla devam etmektedir.

General de Gaulle'ün Fransa'yı Atlantik Andlaşması'nın askeri örgütünden çekmesini gerektiren nedenlerin bugün NATO üyeleri için her zamankinden daha fazla geçerli bulunduğunda artık kimsenin şüphesi yoktur. O kadar ki, meselenin bütün açıklığıyla ortaya çıkmasından ve Kıbrıs konusunda uğradığımız acı hayal kırıklığından sonra Demirel dış politikası, meseleye daha da bir yakından eğilmek gereğini duymuş, hattâ daha da ileri giderek Birleşik Devletler ile aramızda mevcut olan, sayıları bunca zamandır sağlıklı bir biçimde tesbit edilemeyen ünlü ikili anlaşmaları, sözüm ona yeniden gözden geçirmeye karar vermek durumunda kalmıştır.

Ama meselenin asıl zor yanı, bundan sonradır. Gerçekten de bu konuda şu ana kadar elde edilenlere bakılırsa, Birleşik Amerika ile aynı masaya oturarak iki ikiye tartışmanın hayli güç olduğu anlaşılır. Çağlayangil'in artık yılan hikâyesine dönen bu meselede bunalarak «anlaşmaları» arattırdığı, ayrıca bu anlaşmaların «kendi zamanında» yapılmadığını ileri sürerek işin içinden sıyrılma yolunu seçtiği hatırlardadır. Birleşik Devletler'in ikili anlaşmaları tartışmak için Türkiye Dışişlerinin çağrısına verdiği cevap ise, Çağlayangil'in espirisinin de ötesinde bir güldürü örneği niteliğinde olmuştur. Amerika kısaca «Sizin üç ayda toparlayamadığınız anlaşmaları biz nasıl üç günde toparlarız? Bu iş için bize altı ay gereklidir» demiştir.

Böylece, Tabii Senatör Haydar Tunçkanat'ın Senato'da NATO ve ikili andlaşmalarla ilgili açıklamalarının, Türkiye'nin ne denli bir bağımlılık içinde bulunduğunu kesin çizgilerle karşı konulmaz bir biçimde ortaya koyduğu şu günlerde, Amerika'ya tâbi olmakla övünen bir iktidarın, ikili anlaşmaları güçlü müttefikimizle eşit şartlarla tartışmasının imkânsızlığı bütünüyle ortaya çıkmıştır.

Makarios'un Kıbrıs Meselesi'nin Atlantik Antlaşması çerçevesi içinde çözümüne rıza göstermesi, Türkiye'ye yine NATO yolu ile acı bir oyun daha hazırlandığının delilidir.

NATO üyesi Fransa'daki Amerikan üsleri ve bu üslerle ilgili kolaylıklar beş maddelik tek bir anlaşmayla tesbit edilmişti. Bizimkilerin ise sayısını bilen yok! Amerika ile bir masaya oturarak ikili andlaşmaları tartışmak, ikiden birinin biz olduğumuzu iddia etmek... Zor iş bu!

SANAT Fethi Naci

- **Kurban üzerine...**
- **Camus ve Cezayir'liler**
- **Marxizm, varoluşçuluk ve birey**

Kitaplar

- EDEBİYAT NEDİR?
  Jean-Paul Sartre. Çev. Bertan Onaran
  De Yayınevi, 151 sayfa, 6 lira.
- FRANSIZ SOSYALİZMİ TARİHİ
  Paul Louis. Çev. Şerif Hulûsi
  Dördüncü Yayınevi, 463 sayfa, 15 lira.
- TÜRK EDEBİYATINDA HİKÂYE VE ROMAN
  Cilt 2: Meşrutiyetten Cumhuriyete kadar.
  Varlık Yayınevi, 428 sayfa, 8 lira.

Filmler

- ALTIN PARMAK
  Guy Hamilton
  Fitaş Sineması
- LORD JİM
  Richard Brooks
  Atlas Sineması

Desen: Abidin Dino

■ *Güngör Dilmen Türkiye'nin ilk sanatçı oyun yazarıdır.*

GÜLRİZ... köylü kadının yerleşmiş oyuncusu Aliye Rona... Engin... umut vericiliğini sürdüren, çoğaltan durmadan, işinin tutkulusu Gülsen... çok tatlı bir dekor... başka ne kalıyor *Kurban*'dan? Olumsuz bir giriş gibi oldu, ama değil, gerçek bir soru, düşünmeye çağrı. Başka bir şey var... hepsini kavrayan, hepsini aşan... ama arkada, kendini öne sürmeyen, bir çırpıda vermeyen başka bir şey var... Yer yer ürpertiyor insanı, kanına giriyor... başka bir şey var *Kurban*'da...

Bir oyun nasıl yazılır? Bunu bilen oyun yazarları artık birkaç kişi değil Türkiye'de. Belki de Türk Tiyatrosu'nun şu günlerdeki büyük şanssızlığı burada: Bir oyunun nasıl yazılacağını, nasıl başlanıp nasıl geliştirileceğini, seyircinin nasıl sürükleneceğini, nasıl toparlanılıp nasıl sona girileceğini, toplumsal gerçeklerin nasıl ele alınacağını -oyun yazma ustalığı çerçevesinde- çok, çok iyi bilenlerin kolay başarılara erişmeleri... Giderek, genel bir kolaya kaçışın alışkanlık haline gelmesi... Böylece de oyun yazarlığının «sanat dışı» bir alana düşmesi...

Güngör Dilmen'in bugüne kadar, biri amatörlerce oynanan, dört oyununu gördüm. Üçünü bütün tiyatroseverler gördüler: *Midas'ın Kulakları; Canlı Maymun Lokantası; Kurban.* Belki en güzeli bugün de *Midas'ın Kulakları*. En dengelisi. En bitmişi... *Canlı Maymun Lokantası*'nı düşünüyorum: birkaç oyuna yetecek öz, şiirsellik, buluş üst üste yığılmış, sıkıştırılmış, birbirini gölgeliyor. *Kurban* daha yazılacak sanırım, daha yeni oynanıyor, daha yeni görüldü, sanatçı «yetinememesi»nin elinden geçecek daha. İşte bu söz: *sanatçı*. Güngör Dilmen Türkiye'nin ilk *sanatçı* oyun yazarıdır. Oyun yazarlığını «iyi oyun yazmanın» ötesinde bir «sanat» olarak alan, ta anlatacağı şeyi seçişinden sözcüklere dökülüşüne kadar her aşamada *sanatçı* kalabilen bir oyun yazarı.

Bir noktayı iyice belirteyim: Bizde sanatçılar bütünüyle tiyatro yazarlığının dışında kaldılar, demiyorum. Başka alanlarda yeteneğini kabul ettirmiş, *sanatçı* katına yükselmiş yazarlar, özellikle şairler unutulmaz oyunlar yazdılar. Ama onlar oyun yazarlığının *sanatçı* katına yükselttikleri kişiler değildirler, başka alanlardan getirdiler sanatçılıklarını, çoğu zaman da *tiyatro* ile çatıştılar, zorladılar *tiyatro*'yu... Güngör Dilmen ise doğrudan doğruya bir oyun yazarı. *Tiyatro*'yu en az «iyi oyun yazma» ustalığını sömürenler kadar biliyor; ayrıca, onları kat kat aşan bir yanı, durmamacasına *tiyatro çalışıyor* (bunu kendisini tanıdığımdan değil, yaptığı işten çıkararak söylüyorum). Açıkça görülüyor, gün gibi ortada bu yanı Güngör Dilmen'in: Seyirci karşısına çıkardığından çok daha fazla yazan, deneyen başlangıçtan bu yana bütün gelişimi içinde tiyatro türlerini bir incelemeci gibi ele alan, bilgili, çalışkan, «bilinçli»... Ve işin en güzel, en tatlı, en umut veren «yüceliği»: bir tavır, ben daha işin başındayım, ben daha işlmi öğreniyorum tavrı... Ve daha bu ilk aranmaların rahatlığı içindeyken bile oyun yazarlığından «sanatçı» katına yükseliş...

Güngör Dilmen Türkiye'nin ilk *sanatçı* oyun yazarıdır.

Başka bir şey var *Kurban*'da, dedirten, hepsini kavrayan, hepsini aşan şey bu işte... yalnız Türk tiyatrolarında değil, bütün dünya tiyatrolarında kolay kolay esmeyen şey: yazarın koyduğu «sanat», oyunun yazılışından gelen «sanat»...

Kurban'da -Güngör Dilmen'i düşünerek soruyorum- iyi olmayan neydi? Belki, yerel-evrensel dengesinde «Batılı» havanın ağır basışı. Bunu anlıyorum, biçimin etkisi; ayrıca, tiyatro'ya Güngör Dilmen gibi bir çalışmayla sokulan kişinin üstüne ister istemez sinecek kaçınılması çok güç bir «hava»... Memleketimizdeki sanatların en gelişmişi, «şiir» bile aşabilmiş değil bu «hava»yı... Bir de yer yer -böylesine çetin bir oyunda- seyirciden çok kolay yankı alan sözler var ki, onların gereğini anlayamadım.

Ama biliyorum, daha yazılacak *Kurban*. Nedense, bana kara'sı daha artacak, alaca renkleri daha azalacak gibi geliyor, yazıldıkça.

Memet FUAT

■ *Cezayir Eğitim Bakanı Camus'yü Sert Bir Dille Eleştirdi.*

CEZAYİR Eğitim Bakanı Dr. Talip, İtalyan rejisörü Visconti'nin Cezayir'de Camus'nün «*Yabancı*»sının çekimini bitirdiği sırada, yazarı sert bir dille eleştirmiştir.

Dr. Talip: «*Çok iyi bir yazar olmakla beraber, Camus kesin bir tavır takınma saati geldiğinde cesur ve doğru kararlar almaktan her zaman kaçınmıştır. O bizim için hep bir "yabancı" olarak kalacaktır.*» demiştir.

Bakana göre, Camus esas vatanı Cezayir hakkında "*Bir Lacoste veya bir Soustelle'in görüşlerini ileri sürmüştü.*"

Yabancı hakkındaki görüşlerini açıklamaya devam eden bakan: "*Camus'nün «Araplar» diye adlandırdığı unsur eserlerinde yer almaz. Bir ülkeyi, içinde yaşıyan insanları yazılarında tırnak içersine alarak, sevmek mümkün müdür?*"

"*Cezayir Kurtuluş Savaşına gelince, Camus ona sadece bir isyan gözüyle baktı; oysa bir ihtilâldi.*" demiştir.

■ *Varoluşçuluk, marksizmin ihmal ettiği sorunlarla ilgilendiği için aydınları çeken bir akım olmuştur*

DE Yayınları arasında çıkan bu küçük kitapta (*Marxizm, Varoluşçuluk ve Birey, A. Schaff - P. G. Gaidenko, Çeviren: Evinç Dinçer, 63 sayfa, 3 lira*) iki inceleme var.

ANT'IN SEÇTİKLERİ

Tiyatro

- DELİ İBRAHİM
  Turan Oflazoğlu
  Kent Oyuncuları

Konser

- VİYANA ÇOCUK KOROSU
  28 Şubat ve 1 Mart
  Şan Sineması

Sergi

- ÖMER ULUÇ
  Resim Sergisi
  Türk - Alman Kültür Merkezi
- MUSTAFA BOR
  Şekilsizler (Ağaç oymaları)
  Fransız Sanat Galerisi

"Marxizm ve Varoluşçuluk" adlı birinci incelemede Adam Schaff, *"Varoluşçulukta insanı özellikle kendine çeken şey nedir?"* sorusunu soruyor ve ilgi çekici sonuçlara varıyor.

Schaff, iki önemli sorunu, *insanın kendi eylemlerindeki kişisel sorumluluğu* sorunu ile *bireyin dünyadaki yeri ve rolü ya da hayatın anlamı* sorununu marksizmin ihmal ettiğini, bu sorunları gereğince işlemediğini, bunun için varoluşçuluğun bir boşluğu doldurarak haklı bir ilgi kazandığını belirtiyor.

Schaff'a göre, devrimci işçi sınıfı hareketine sıkı sıkıya bağlı oluşu marksizmi öncelikle sosyal gelişmenin kanunlarına, sosyalizme geçiş meselelerine, kitle hareketlerine eğilmek zorunda bırakmıştır; böylece, tek insana ve tek insanın kendine özgü sorunlarına bağlı konular geriye itilmiştir.

Oysa milletlerarası sol hareketlerde birtakım gerçeklerin ortaya çıkışı, bırakın bağımsız aydınları, önceleri bütün emirlere gözü kapalı baş eğen parti üyelerini bile kendi eylemlerinin sorumluluğu, parti disipliniyle vicdan arasındaki çatışma,vb. üzerinde sorular sorar hale getirmiştir. Ve bu sorularla ilgilenen varoluşçuluk, birdenbire, geniş bir ilgiyle karşılanmıştır.

Birey anlayışında birbirine karşıt görüşleri savunmalarına rağmen varoluşçuluğun toplumun rolünü, marksizmin de bireyin rolünü kesinlikle yadsımaları söz konusu değildir.

Ne var ki bireyi alabildiğine önemseyen varoluşçuluk, gerçekte, bireyin egemenliğini ileri sürerken, bireyi toplumdan tecrit etmekte, yalnız bırakmatadır; korkudur bireyi bekleyen, umutsuzluktur.

Oysa marksizm, bireyin, kararlar verirken ya da davranışlarda bulunurken, bunları topluma bağlı olarak yaptığını gösterir. Çünkü, Marx'ın dediği gibi, *"İnsan özü her bireyin tabıatında varolan bir soyutlama değildir. Aslında o. toplumsal ilişkilerin bütünüdür."*

Marksizm, insanın sorumluluğu meselesini yadsımaz; ne var ki bu sorunu alıp bütünlüğü içinde geliştirmemiştir de. Oysa bugün, sorumluluk meselesi, soyut bir mesele olarak, sadece bir zihin uğraşı olarak değil, pratik bir mesele olarak çıkmaktadır ortaya: Marksistler, birey vicdanı ile parti disiplini arasındaki muhtemel bir çatışma gibi, toplumsal görevlerini yaptıklarını sananların objektif bakımdan yanlış işler yapmaları gibi meseleleri ele alıp incelemek zorundadırlar.

A. Schaff, varoluşçuluğu eleştirdikten sonra şu sonuca varıyor: *"Gene de bizim varoluşçuluktan alabileceğimiz bir şey var, o da sorunun kendisi; biz önem vermediğimiz ya da hesaba katmadığımız halde varoluşçuluğun farkına vardığı sorun. (...) Böylece biz bu sorunu hayatın içinden çıkarmış oluyoruz, ama başka bir felsefe akımının aracılığı ile."*

Gaidenko, *"Varoluşçuluk ve birey"* adlı incelemesinde, eski yunandan bu yana birey anlayışını inceliyor. Varoluşçuluğun burjuva dünyasında ortaya çıkan bireyin krizini olağanüstü bir buruklukla ortaya koyduğunu, bireyle toplum arasındaki çatışmayı bütün keskinliğiyle belirttiğini açıklıyor. Ama varoluşçuluğun, kapitalist toplumdaki bireyin içinde bulunduğu durumdan kurtulması için bir yol göremediğini de belirtiyor. Çünkü *"insanı yeniden gerçek varoluşuna kavuşturacak ve onu -yani bugünkü nesne'yi- yeniden bir bireye çevirecek olan toplumsal ilişkilerin yeniden düzenlenmesi, üretim biçimindeki değişiklikler değil, insanın kendi bilincinde olagelecek değişikliklerdir."* demektedir varoluşçuluk.

Küçük, ama alabildiğine ilgi çekici bir kitap. Adam Schaff'ın incelemesinin marksizme ilgi duyanları epey düşündüreceğini sanıyorum.

Fethi NACİ

Geçmişte Bulunmayan

RAUF MUTLUAY

NAMIK Kemal, Ali Bey'in (İntibah); Samipaşazade, Asaf Paşa (Sergüzeşt); Halit Ziya, Adnan Bey (Aşk-ı Memnû); Hüseyin Rahmi, Şadi Efendi (Metres); Hasan Ferruh (Cehennemlik), Adnan Şem'i Paşa (Muhabbet Tılsımı); Dehri Efendi (Mürebbiye); Meftun Bey (Şıpsevdi); Yakup Kadri, Naim Efendi (Kiralık Konak) konaklarının içyüzlerini anlattılar bize. Bu ortak roman gerçeği, toplum ve tarih gerçeğinin de en iyi toplam özetini verir; imrenecek, göğüs geçirecek ne var bu geçmişte?

Öyle değil. Çoğunca Tanzimatı da yadsıyarak eskilere uzanan özlemci bakışlar. İmparatorluk İstanbulunun, ama yalnız İstanbul'un, bugün de turist hayranlıklarında gevelenirken bir yurda onur kazandırdığını sandıkları özel güzelliklerini sayıklarlar hep. Yüzyıllarca bir payitahtın çevresinde biriktirilmiş saltanat ve miras israflarıyla kefaret yapılarını, erişilmez bir üstünlüğün belge tanıkları olarak gösterirler. Kimse küçümseyemez bu sanat değerlerini şüphesiz: ama mutlu, haklı, doğru hangi uygarlık olmuştur ki ardından ağlayalım bugünkü bilinçle?

BELLİ bir amacı var bu çabaların. Abdülhamit dönemini «devr-i saadet» değeriyle ölçerek «Ulu Hakan idaresi» diye ananların tutumu bu. Yeni Türkiye'nin kuruluşunu Osmanlı payitahtından seyreden, Anadolu bozkırını İstanbul yazlıklarında tüketen, bir halkın hakkına, saray çıkarlarından artakalan konak-yalı-köşk paylarının anısıyla ortak çıkmaya çalışan miras alışkanlarının hesaplı oyunudur bu.

CUMHURİYET kırgınlığını, halk sevgisizliğini, devrim karşıtlığını, saltanat ve hilâfet özlemini, aristokrasi tutkusunu, paşazadelik miraslarını açıkça savunmak olanaksızsa eğer geçmişin değerleri ve tarih düşkünlüğü, en elverişli yordam olur. Yurt kavramını yalnız payitaht anısıyla, «Aziz İstanbul»la, onun islâm kutsallıklarından yararlanan kültür eserleriyle öne sürmek en kolay kaçamak. Bir delinmez kalkan ardında, İstanbul sevgisi - bu doğa, kültür, tarih değerleri sergisi - en yoğun özlemlerle geçmişte, hep geçmişte, nice bilinmez değerler bulmakta yollar hazırlar onlara. Bir uygarlık sevgisi değil bu; yağma düzeni özlemi. Bir sadrâzam bolluğu başkavasının çeşme yaptırmış olmasını ulusumuzun büyüklüğüne tanık gösteren ölçü sakatlığı (Samiha Ayverdi, Boğaziçinde Tarih, 352): Dilâşub (İntibah), Dilber (Sergüzeşt), Ferhunde Kalfa (H. Z. Uşaklıgil) gibi hikâye kahramanlarının tutsaklık dramlarını bile hatırlamadan şöyle der: «Eski cemiyette kanunun bir ticaret, bir alım-satım mevzuu kabul ettiği cariye ve köle, örf ve âdetler muvacehesinde, hakları ve hürriyetleri içtimai teamüllerin garantisi altına alınmış bir sınıftı... Onun için de alıcısı, satıcısı, pazarı ve piyasası olan kölelik müessesesi, müslüman-Türk gelenekleri içinde sadâkatın, vefanın, dürüstlüğün temsilcisi olan şerefli bir mevkie sahipti.» (Samiha Ayverdi, İbrahim Efendi Konağı, 137).

TÜRKİYE Türkçesine İstanbul ağzıyle dikilenlerin, Cumhuriyet Anadolu'sunun memleket edebiyatına imparatorluk İstanbulu'nun doğa ve tarih anılarıyle karşı çıkanların bilmedikleri şey şu: Geçmişimizde bulunmayan yaşama, hak ve düşünce erdemleri. Kimbilir belki de onun için 1921 Malta'sından şöyle seslenmişti Ziya Gökalp: «Bülbül dedi, şarkı ölsün yok tasa — Türkülerim yaşar söyler halk dili.»

BASIN DİYOR Kİ

Basında cepheler belli oluyor...

GEÇTİĞİMİZ hafta başlayan bütçe görüşmeleri dolayısıyla Türk basınında rejim meseleleri ve ekonomik durum geniş ölçüde tartışıldı. Bu tartışmalar, parlamentoda olduğu kadar basındaki kutuplaşmayı da adamakıllı meydana çıkarttı. Bu arada, geçen pazar kurulmuş olan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu üzerine de çeşitli görüşler ortaya atıldı.

Clay Duymasın!

Ünlü şarkıcı Zeki Müren'in "Clay'den sonra en çok İlhami Soysal'ı beğeniyorum" dediğini biliyor musunuz?

AKŞAM
(13 Şubat 1967)

Bütçenin tümü üzerinde yapılan tenkidleri, Milliyet'te Abdi İpekçi şöyle değerlendirdi: «**Millet Meclisi'nde başlayan bütçe görüşmeleri, muhalefetin sol kanadı ile sağ kanadının iki nokta üzerinde birleştiğini ortaya koymuştur:**

1 **İktidarın iktisadi politikası, özellikle vergi alanında alınan son tedbirler ve çıkarılan zamlarla sosyal adalet ilkesine aykırı bir şekilde yürütülmektedir.**

2 **Hükümetin aşırı ve yıkıcı cereyanlarla mücadele gerekçesiyle hazırladığı kanun tasarıları haksız ve yersizdir.»**

Yeni Gazete de başyazısında, bütçe görüşmelerini büyük bir iyimserlikle değerlendiriyordu: «**Her partinin kendi açısından özellikle ele aldığı meseleler bir yana, dünkü bütçe konuşmalarını izleyenler, sözcüler arasında dikkat çekecek kadar ortak nokta bulmuşlardır. Siyasi hayatımız karamsarların düşünceleri hilâfına, sıhhatli bir gelişme içindedir.»**

Cumhuriyet'te Ecvet Güresin ise, İnönü'nün bütçe tenkidini şu şekilde yorumladı: «**1967 bütçesiyle yeni bir dönem başlamaktadır ve bu dönemde nirengi noktalarını iyi belirlemek, yerine oturtmak gerektir. CHP Genel Başkanı'nın politika çizgisi ve stratejisi tecrübelere dayanılarak değerlendirildiği takdirde, nirengi noktalarının ileride kullanılmak üzere en hâkim yerlerde bulunduğu hemen göze çarpar. Tabiidir ki, bu noktaların kullanılması ileride ki ortama bağlı olacaktır.»**

TİP'e saldırılar

Buna karşılık, sağ basın, muhalefetin bütçe konuşmalarını, özellikle TİP'in eleştirilerini görülmemiş bir hırçınlıkla karşılıyordu. Meselâ Haber Gazetesi, başyazısında «**Demokratik rejimin vermiş olduğu hak ve hürriyetleri, *onları boğmak ve bir* kızıl dikta rejimi kurmak, gerçekleştirmek yolunda kullananlara artık dur diyecek gerçekçi bir tedbirin alınması mutlak bir zaruret haline gelmiştir. Ne duruluyor?»** diyerek iktidarın antidemokratik *gidişine* çanak tutuyordu.

TİP'e karşı saldırıları, Cumhuriyet Başyazarı Nadir Nadi, anayasa açısından değerlendirerek, mantık ve sağduyudan biraz nasibi olanları dahi tatmin edecek şu savunmayı yaptı:

«**Bir kısım AP çevrelerinde anayasanın değiştirilmesi gereği bugün açıkça ileri sürülürken TİP adına yazan, çizen ve konuşanlardan hiçbiri şimdiye değin anayasa değiştirilsin diye bir iddiayı, *ima yolu ile olsun, ortaya atmış* değildir. Tam tersine, bu partinin sözcüleri, dalma anayasadan yana olduklarını söylemekte, sanki kendileri hazırlamış gibi anayasayı savunmakta ve işbaşındaki *iktidarın anayasayı doğru* dürüst uygulamamasından sızlanmaktadırlar.»**

Çetin Altan ise Akşam'da, anayasayı rafa kaldırmak için hazırlanan tertiplerin sert bir mücadeleyi kaçınılmaz hale getirdiğini belirterek şöyle diyordu:

«**Anayasa rafa kaldırılıyor, demokrasi bir sahte göstermeliğe çevriliyor. Türkiye'nin soyulmasına karşı çıkanların ve halkı uyandırmak isteyenlerin yok edilmesi için tertipler hazırlanıyordu. Mücadele sert olacaktı, ama olacaktı. Anayasa ve gerçek demokrasiye bağlı bütün güçler hazır olmalıydılar. Saat yaklaşıyordu.»**

GERİCİNİN KAFASI!

Ne bayrak altında zina masasına oturan kadınlı erkekli memurlar kadrosu, ne kızına göz koyan erzel baba, ne babasını öldüren esfel kız, ne de çocuğu ve kocası yerine köpeğini oturtan vasıf dışı lüks tabaka kadını doğrudan doğruya sorumlular arasındadır. Bizi bu hale zorlayan bir büyük suçlu vardır ki, onun ismi ve ruhu tesbit edilmedikçe ne bizim, ne de arkamızdan gelmekte olanların kurtulmalarına imkân vardır. Bu isim, müstear ad halinde Bay İlerici'dir...

ADIDEĞMEZ
(Bâbıâlide Sabah - 17 Şubat 1967)

★

Gazete satılan yerlerde asılmış renk renk dergilere bakın: Bütün çirkinliği ile ve bütün çıplaklığıyla kalçalar, memeler, bacaklar, birbirine yapışmış emişen dudaklar... Bu bir sola kayıştır. Solcu metod budur!

ORHAN SEYFİ ORHON
(Son Havadis - 16.2.1967)

haftanın karikatürü

(Semih Balcıoğlu — Tercüman Gazetesi)

DİSK'in yankısı

DİSK'in kuruluşu ise, sağcı basın tarafından tepkiyle karşılandı.

Yeni İstanbul'da Ergun Kaftancı «**Tertemiz insanların meydana getirdiği Türk-İş gibi bir konfederasyonu hain ilân edip DİSK *adında bir başka teşek*kül meydana getirdiler. Çalışma Bakanı'nın yaptığı konuşma savcıları harekete geçirmelidir. Zira anlaşılıyor ki, Erdem sendikalara artık el koyacaktır. Şu halde bu millî vazifede savcılar da *yer almalıdır.»*** diyerek *jurnalde* bulunuyordu.

Tercüman'da Ahmet Kabaklı ise, «**Ayak sosyalisti var, piyasa sosyalisti var, sokak sosyalisti var, komo-sosyalist, homo-sosyalist, faşist-sosyalist, [illegible]-sosyalist, *zırto-sosyalist, hırpo*-sosyalist, komiko - sosyalist... Hepsi bizde tamam. TİPo-sosyalist partileri vardı, şimdi DİSKo - sosyalist sendika da açtılar»** diyerek fikri seviyesini ortaya koyuyordu.

*Milliyet'te Abdi İpekçi, DİSK'*in kuruluşunun değerlendirilmesin zamanı bıraktı: «**Sendikacılık siyasi yönü olan bir harekettir. Türk-İş yöneticilerinin bağımsız kalmak yolunu tercih ettikleri, buna karşılık şimdi kurulan DİSK'in işçileri temsil eden bir parti ile ortak hareket etmek şeklini seçtikleri görülüyor. Şimdi mesele, Türkiye'nin özellikleri karşısında bu yolların hangisinin daha uygun olacağını tartışmaktır.»**

Buna karşılık yine Milliyet'te Refik Erduran «**İstanbul'da toplanan namuslu, yürekli ve bilinçli işçi liderleri DİSK'in temelini atıyorlar. *Bu* DİSK *öyle bir* silâh ki, nükleer başlıklı füzeler haltetmiş yanında. Çünkü gücünü uranyumdan değil, insan zekâsından, insan haysiyetinden ve insan azminden alıyor. DİSK'in doğumu bütün Türk Milleti için mutlu *bir olaydır»*** diyerek kuruluşu alkışlıyordu.

DİSK'e karşı saldırıları da Akşam'da Çetin Altan şöyle karşıladı:

«**İşçiler artık yavaş yavaş uyanıyorlardı. DİSK kurulmuştu. Yeni konfederasyonun yöneticileri, işçileri uyutmak için görevlendirilmiş sarı sendikacılar değillerdi. Demirel *ve şürekâsının çok canı sıkı*lıyordu bu işe. DİSK hakkında derhal esaslı bir kampanyaya geçtiler.»**

Param Param!

AP Balosu'nda Ayla Dikmen meşhur İspanyol şarkısını söylerken mikrofon elinde Başbakan'ın masasına gitti. Şarkısını birden kesti ve kaldığı yerden devam etmesi için mikrofonu Başbakan'ın ağzına uzattı. Başbakan Demirel de bunun üzerine mikrofona:

Param
Param
Pam
Param
Param

diye şarkıya devam etti ve balonun havası daha da neşelendi.

HÜRRİYET
(13 Şubat 1967)

DİSK'e karşı en şaşırtıcı tepki ise, YÖN'den geldi. DİSK'e başarı şansı tanımayan YÖN, yeni konfederasyonun kuruluşunu şu şekilde yorumladı: «**Türk sendikacılık hareketinin içyüzünü biraz bilenler için iyimser olmak kolay değildir. Zira, Türk-İş köşe başlarını tutmuştur. İşçilere menfaat - acıdır ama o ölçüde gerçektir - *hükümet* ve işveren teşekkülleri ile kurulan ilişkiler sayesinde sağlanmaktadır. Türk-İş'i ve hükümeti karşısına alan bir konfederasyon, işçilere çıkar sağlamakta büyük güçlük çekecektir. Sağlayamayınca da *işçilerin sendikadan ay*rıldığı görülecektir.»**

ANT • Haftalık Siyasi Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: EBUSSUUD CADDESİ, TAN HANI, 302, SİRKECİ - İSTANBUL • Tel.: 27 81 09 • Posta Kutusu: 934 - SİRKECİ • Ankara Temsilcisi: MEHMED KEMAL, Tel: 12 58 66 • Dizildiği ve basıldığı yer: TAN MATBAASI • Fiyatı: 125 Kuruş • Abone şartları: Yıllık 60 Lira, Altı aylık 30 Lira, Üç aylık 15 Lira • İlân tarifesi: Bir sütunda santimi 25 Lira, yayın ilânlarına %20 indirim uygulanır • Tek sütuna 5 santimlik kutu halinde yayın ilânları 50 Lira'dır.